

DIG-RTG.0003.14.2024.AR

Opole, dnia 13 grudnia 2024 roku

Pan
Rafał Bartek
Radny Sejmiku Województwa Opolskiego

Szanowny Panie Radny,

nawiązując do zapytania z dnia 29 listopada 2024 r. w sprawie „Znaczenie znajomości języków dla gospodarki regionu”, poniżej przedstawiam odpowiedź w powyższym zakresie.

1. Czy posiadamy wiedzę na temat znaczenia znajomości języków dla gospodarki naszego regionu?

Ze względu na ograniczenia zapisów projektów realizowanych przez Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki nie wykonano aktualizacji badań znajomości języków obcych w województwie opolskim. Ostatnie pełne badania były wykonane w 2010 roku. Analizę przekazuję jako załącznik do odpowiedzi („Badanie wybranych aspektów kapitału ludzkiego z terenu woj. opolskiego, oraz analiza profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych”, Opole 2010).

2. Jaki jest udział firm w województwie opolskim z kapitałem zagranicznym ? I z jakich krajów?

Liczba spółek handlowych z kapitałem zagranicznym spadła z 1400 w 2015 roku do 973 w 2022 roku. Wszystkich zarejestrowanych podmiotów w regionie jest około 100 tysięcy (dane GUS Opole 2023 oraz dane Centralnego Ośrodka Informacji Gospodarczej).

Firmy zagraniczne najczęściej rejestrują się w woj. mazowieckim, dolnośląskim i małopolskim. W opolskim najwięcej firm z kapitałem zagranicznym działa w Opolu, ok. 420. Z posiadanych danych Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera głównymi kierunkami pochodzenia kapitału zagranicznego działającego na terenie województwa są: Niemcy, Holandia, USA, Indie, Dania, Belgia, Francja, Chiny. Z danych Centralnego Ośrodka Informacji Gospodarczej wynika, iż w Polsce najwięcej spółek powstało z kapitałem ukraińskim – 28 tysięcy spółek, niemieckim – 10 tysięcy spółek, białoruskim – 6,8 tysiąca spółek. Na dalszych miejscach znalazły się Holandia, Chiny, Wielka Brytania, Włochy, Wietnam, USA, Francja, Turcja, Indie, Czechy, Rosja, Dania. Najczęściej są to firmy związane z transportem, budownictwem, restauracjami, oprogramowaniem, doradztwem, sprzedażą, nieruchomościami.

3. Jaki jest udział firm, dla których powodem pojawienia się w regionie jest znajomość języków przez mieszkańców regionu?

Z punktu widzenia regionu i inwestycji zagranicznych realizowanych w regionie, znajomość języków nie jest ważną determinantą wpływającą na podjęcie decyzji inwestycyjnej. Faktyczna znajomość języka obcego pisanego i mówionego na poziomie minimum średnio zaawansowanym okazuje się często przeszacowana. Firmy produkcyjne np. z kapitałem niemieckim lokują się względnie równomiernie na terenie województwa. Deklarowana znajomość języka lub zagęszczenie zamieszkiwania obszaru przez mniejszość niemiecką nie pokrywa się z realizowanymi inwestycjami. Znajomość języków obcych jest jedynie ważną determinantą dla podmiotów działających w obszarze usług wspólnych, usług świadczonych na wybranych obszarach narodowościowych (tzw. BPO, BSS). Są to najczęściej firmy

działające w Opolu opierające się na znajomości języka niemieckiego, w wyjątkowych sytuacjach angielskiego. Pozostałe języki pojawiają się jako niezbędne do obsługi klienta, należą do wyjątków (np. chiński, koreański, czeski, hiszpański).

4. Jakie języki są dla tych firm kluczowe?

Na podstawie ponad 1800 projektów obsłużonych w ostatnich 20 latach jednoznacznie należy wskazać, iż dominuje język angielski, jako język biznesu o zasięgu globalnym. Niezbędny w obszarach inwestycji, wdrożeń produkcji, wymiany technologicznej, import-eksport. Znajomość języka niemieckiego ważna była dla firm z kapitałem niemieckim ze względu na połączenia biznesowe z centralą w Niemczech oraz w przypadku inwestycji firm małych i mikro. Znajomość języka niemieckiego była dodatkowym atutem dla wybranych firm np. z branży motoryzacyjnej (np. Mubea, IFA, MM Systemy, IFM ecolink). Język niemiecki jest istotny dla firm handlujących z państwami niemieckiego obszaru językowego.

5. Ile jest firm których główną usługą są usługi świadczone w innym języku niż polski? Jakie to są języki?

Jest to niewielki udział w liczbie globalnej podmiotów. Firmy BPO/BSS w Opolu, jest to kilka firm typu Opta-data, Capgemini, ISTA, Stefanini, Asseco, QZ, Axxiome. Wskazane firmy najczęściej zatrudniają osoby z językiem niemiecki, a także dodatkowo angielskim, francuskim, hiszpańskim i innym.

6. Czy firmy z branży bazującej na znajomości języków mają odpowiednie zasoby kadrowe albo poszukują pracowników? Jeżeli poszukują to z jakimi językami?

Wskazane firmy na bieżąco prowadzą nabory na wybrane stanowiska ze znajomością języków obcych - niemiecki, ukraiński, angielski, słoweński, hiszpański, francuski – jednak posiadają kilka oddziałów w Polsce co utrudnia jednoznaczne wyodrębnienie tylko lokalizacji Opola. Wszystkie ogłoszenia firmy Capgemini dotyczące naboru j. niemieckiego są opublikowane w języku angielskim.

Z poważaniem

Cłonek Zarządu Województwa Opolskiego

Robert Węgrzyn

Załącznik:

- „Badanie wybranych aspektów kapitału ludzkiego z terenu woj. opolskiego, oraz analiza profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych”, Opole 2010.

Do wiadomości:

- Biuro Sejmiku Województwa Opolskiego.

Sprawę prowadzi: Agnieszka Rytwińska
tel. 77 44 82 126

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Opolskie Centrum
Rozwoju Gospodarki**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Badanie wybranych aspektów kapitału ludzkiego z terenu woj. opolskiego, oraz analiza profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych

RAPORT Z BADAŃ

Redakcja

Arkadiusz Wiśniewski

Kierownik projektu

OPOLE 2010

Wydawca:**Redakcja:**

Arkadiusz Wiśniewski
Kierownik projektu

Projekt okładki, skład i druk:

Studio Reklamy „AGENDA”

Nakład: 1000 egz.

**Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

Spis treści

I. Wstęp.....	5
II. Wynagrodzenia w woj. opolskim. Raport z badań.	
Analiza ilościowa i jakościowa.....	7
Wstęp.....	7
1. Analiza wyników badań zrealizowanych w ramach projektu	8
2.1. Opis metodologii zrealizowanych badań ilościowych oraz informacje o statusie społeczno- zawodowym badanych	8
2.2. Poziom wynagrodzeń pracowników opolskich przedsiębiorstw w świetle analizy ilościowej	9
2.3. Opis metodologii prowadzonych badań jakościowych oraz informacje o badanych przedsiębiorstwach	14
2.4. Kondycja przedsiębiorstw	14
2.5. Formy zatrudnienia w przedsiębiorstwach oraz zmiany w poziomie zatrudnienia w świetle badań jakościowych	15
2.6. Wysokość wynagrodzeń oraz systemy motywacyjne	17
3. Podsumowanie	19
III. Poziom znajomości języków obcych wśród mieszkańców powiatów woj. opolskiego w świetle wyników badań ankietowych.....	21
Wstęp.....	21
Metodyka badań i ograniczenia	22
Próba badawcza	22
Wyniki badań.....	24
Powiat brzeski	24
Powiat głubczycki.....	26
Powiat krapkowicki	27
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	29
Powiat opolski	30
Powiat prudnicki	32
Powiat kluczborski.....	33

Miasto Opole.....	35
Powiat oleski.....	36
Powiat nyski.....	37
Powiat namysłowski.....	39
Powiat strzelecki.....	40
Podsumowanie	42
IV. Raport z badania profilu inwestycyjnego powiatów woj. opolskiego.....	47
Wstęp.....	47
Zespół badawczy	47
Etapy realizacji badania	48
V. Potencjał innowacyjny jako element profilu inwestycyjnego powiatów	58
VI. Analiza lokalizacji jako element analiz gospodarki woj. opolskiego.....	66
Wstęp.....	66
Opis metody	66
Wyniki analizy – powiat brzeski.....	67
Wyniki analizy – powiat głubczycki.....	68
Wyniki analizy – powiat kędzierzyńsko-kozielski.....	69
Wyniki analizy – powiat kluczborski	70
Wyniki analizy – powiat krapkowicki.....	71
Wyniki analizy – powiat namysłowski.....	72
Wyniki analizy – powiat nyski.....	73
Wyniki analizy – powiat oleski.....	74
Wyniki analizy – powiat opolski.....	75
Wyniki analizy – powiat prudnicki	76
Wyniki analizy – powiat strzelecki.....	77
Wyniki analizy – miasto Opole.....	78
Wnioski i dyskusja.....	79
VII. Oferta kształcenia w placówkach edukacyjnych województwa opolskiego	82
Licea ogólnokształcące	83
Licea profilowane (czas trwania nauki – 3 lata)	87
Technika	88
Zasadnicze szkoły zawodowe	92
Szkolnictwo policealne	94
Szkolnictwo wyższe.....	96

I. Wstęp

Niniejsza publikacja jest efektem realizacji projektu badawczego obejmującego badania wybranych aspektów kapitału ludzkiego w woj. opolskim oraz analizy profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych. Projekt był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VIII Regionalne Kadry Gospodarki. Czas realizacji projektu to jedenaście miesięcy 2010 r. począwszy od 1 stycznia do 30 listopada 2010 r.

Jednostką realizującą projekt było Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera (COIE) funkcjonujące w ramach Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki (jednostki organizacyjnej samorządu Województwa Opolskiego).

Realizowane badania obejmowały zagadnienia dotyczące:

- Poziomu znajomości języków obcych pośród mieszkańców poszczególnych powiatów woj. opolskiego – realizowane metodą wywiadu CATI, przez zewnętrzną agencję badawczą (ISB Pro Research) na próbie 7156 mieszkańców woj. opolskiego (niemal po 600 mieszkańców każdego z powiatów),
- Poziom znajomości jęz. obcych pośród mieszkańców woj. opolskiego – realizowane metodą wywiadu CATI, przez zewnętrzną agencję badawczą (PIN Instytut Śląski w Opolu) na próbie 3012 mieszkańców woj. opolskiego,
- Wysokość wynagrodzeń pracowników opolskich przedsiębiorstw z uwzględnieniem płci, wieku, stanowiska oraz sektora i informacją o wymiarze pracy na pierwszym stanowisku pracy – realizowane metodą wywiadu CATI, przez zewnętrzną agencję badawczą (ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o) na próbie 1059 pracowników opolskich przedsiębiorstw oraz realizowane metodą wywiadu pogłębionego (badania jakościowe) na grupie 80 pracowników opolskich przedsiębiorstw (kadra kierownicza),

- Analiza profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych – realizowane na podstawie oceny opracowanych przez pracowników COIE Ankiety Profilu Inwestycyjnego samorządów,
 - Badania realizowane były pod merytoryczną opieką Zespołu Ekspertów, w skład którego wchodziło pracowników naukowych opolskich i dolnośląskich uczelni wyższych oraz jednostek badawczych:
1. **Jadwiga Ratajczak**, dr nauk ekonomicznych, prodziekan Wydziału Ekonomicznego Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu
 2. **Katarzyna Widera**, dr inż. nauk ekonomicznych, adiunkt na Wydziale Zarządzania Politechniki Opolskiej,
 3. **Mirosława Szewczyk**, dr inż. nauk ekonomicznych, adiunkt na Wydziale Zarządzania Politechniki Opolskiej,
 4. **Anna Bereś**, mgr socjologii, asystent w Zakładzie Badań Regionalnych –Instytut Śląski w Opolu,
 5. **Artur Kotliński**, mgr ekonomii, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Instytut Badawczy IPC.

W publikacji zamieszczono jedynie omówienie wyników zrealizowanych badań dotyczących wybranych kompetencji kapitału ludzkiego (poziom znajomości języków obcych) i poziomu wynagrodzeń pracowników opolskich przedsiębiorstw. Pełne raporty dotyczące ww. kwestii – ze względu na swoją objętość – dostępne są na stronie WWW projektu oraz w biurze COIE.

Niniejsza publikacja zawiera również sprawozdanie z badania profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych, uzupełnione o artykuły przedstawicieli zespołu ekspertów, które – obok Ankiety Profilu Inwestycyjnego – stanowiły podstawę do oceny profili inwestycyjnych.

Anna Bereś, PIN-Instytut Śląski w Opolu

II. Wynagrodzenia w woj. opolskim. Raport z badań. Analiza ilościowa i jakościowa

Wstęp

Niniejszy artykuł jest poświęcony tematyce wysokości wynagrodzeń w województwie opolskim. Wychodzę od przedstawienia zależności pomiędzy poziomem wynagrodzeń, a atrakcyjnością inwestycyjną regionu. Na tak zarysowanym tle zostaną omówione wyniki dwóch przedsięwzięć badawczych zrealizowanych w ramach projektu systemowego Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki pt. „Badanie wybranych aspektów kapitału ludzkiego z terenu woj. opolskiego oraz analiza profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych” finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa.

W polskich badaniach nad atrakcyjnością inwestycyjną regionów są analizowane wartości licznych wyznaczników klasyfikowanych do kilku grup, takich jak: dostępność transportowa, poziom rozwoju społeczno-gospodarczego, handel zagraniczny, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, szkolnictwo czy oferta inwestycyjna¹. W analizach brana jest również pod uwagę sytuacja na rynku pracy, w tym liczba osób aktywnych zawodowo, kwalifikacje kadr, popyt i podaż pracy oraz wartość wynagrodzeń. Ta ostatnia zmienna może wpływać na powodzenie nowej lokalizacji biznesu dwójako. Po pierwsze, znajomość wysokości wynagrodzeń pozwala na określenie oczekiwań płacowych potencjalnych pracowników: im niższe płace w regionie, tym mniejsze spodziewane koszty pracy, co przemawia na korzyść lokalizacji. Z drugiej strony jednak, niski poziom płac może determinować niską siłę nabywczą mieszkańców, co w sytuacji biznesu, w którym ostatecznym odbiorcą jest osoba fizyczna może powodować trudności w zbyciu wytworzonych dóbr lub usług w regionie ich wytworzenia.

¹ Por. *Investing In Poland 2010* (red.) A. Kureth. Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Warszawa 2010, *Atrakcyjność inwestycyjna regionów i podregionów Polski* (red.) M. Nowicki, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2009.

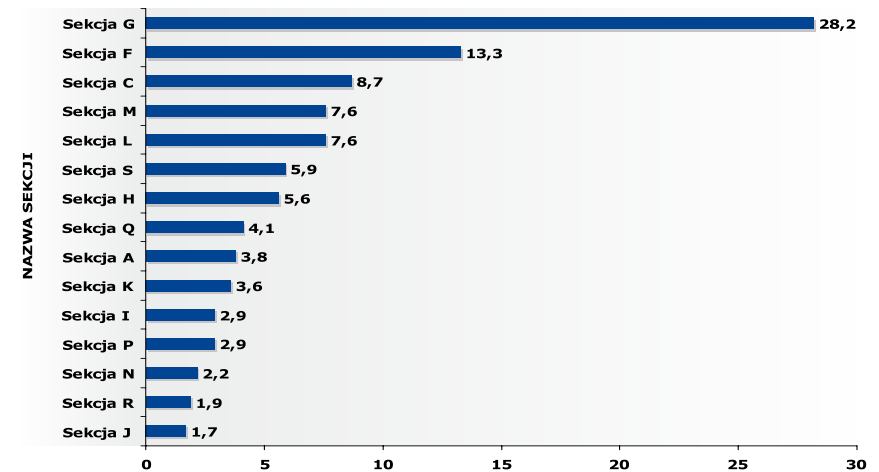
1. Analiza wyników badań zrealizowanych w ramach projektu

W ramach projektu „Badanie wybranych aspektów kapitału ludzkiego z terenu woj. opolskiego, oraz analiza profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych” zrealizowano dwa badania dotyczące wysokości wynagrodzeń. Pierwsze z nich, o charakterze ilościowym nosiło tytuł „Wysokość wynagrodzeń pracowników opolskich przedsiębiorstw z uwzględnieniem płci, wieku, stanowiska oraz sektora i informacją o wymiarze etatu na pierwszym stanowisku pracy”. Celem badania było zebranie informacji o osobach pracujących na terenie województwa opolskiego w celu dokonania charakterystyki tych osób z uwzględnieniem m.in. wieku, stażu pracy, miejsca zamieszkania, formy zatrudnienia czy wymiaru czasu pracy i wysokości wynagrodzenia.

2.1. Opis metodologii zrealizowanych badań ilościowych oraz informacje o statusie społeczno-zawodowym badanych

Badanie zostało zrealizowane przez ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. w dniach 16.09.-01.10.2010 roku. Aby uzyskać informacje od respondentów posłużono się metodą CATI (Computer Assisted Telephone Interview) – wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo, którym przebadano 1059 osób. Respondentami były osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach województwa opolskiego. Standaryzowany kwestionariusz wywiadu zawierał cztery pytania rekrutacyjne oraz jedenaście właściwych pytań zamkniętych (z kafeterią).

Wśród badanych znalazł się taki sam odsetek kobiet i mężczyzn. Ze względu na wiek, najbardziej liczną grupę stanowili badani w wieku 45-54 lata (31,6%) oraz 35-44 (25,3%). Najmniejszy odsetek stanowiły osoby najmłodsze, w wieku 18-24 – 7,1% i najstarsze, powyżej 65. roku życia – 1,8%. W próbie znaleźli się mieszkańcy wszystkich powiatów województwa, a najbardziej licznie byli reprezentowani mieszkańcy miasta Opola (15,4%), oraz powiatów opolskiego (14,4%), nyskiego (14,2%) i brzeskiego (11,0%). Wśród respondentów największy odsetek osób legitymował się wykształceniem średnim (41,7%) i zawodowym (28,0%) oraz wyższym (25,2%). Pozostałe osoby miały wykształcenie niepełne podstawowe, podstawowe lub policealne. Pod względem lokalizacji przedsiębiorstwa, w którym zatrudnieni byli badani, najliczniejszą grupę respondentów stanowili zatrudnieni w mieście Opolu (20,6%), powiecie nyskim (14,0%), opolskim (11,0%) i brzeskim (10,4%). Największa grupa ankietowanych zatrudniona była w sektorze handlu hurtowego i detalicznego (wg PKD – sekcja) oraz budownictwa (sekcja F).

Wykres 1. Struktura zatrudnienia badanych wg sektora (sekcji PKD). Źródło: raport z badań opracowany przez ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.

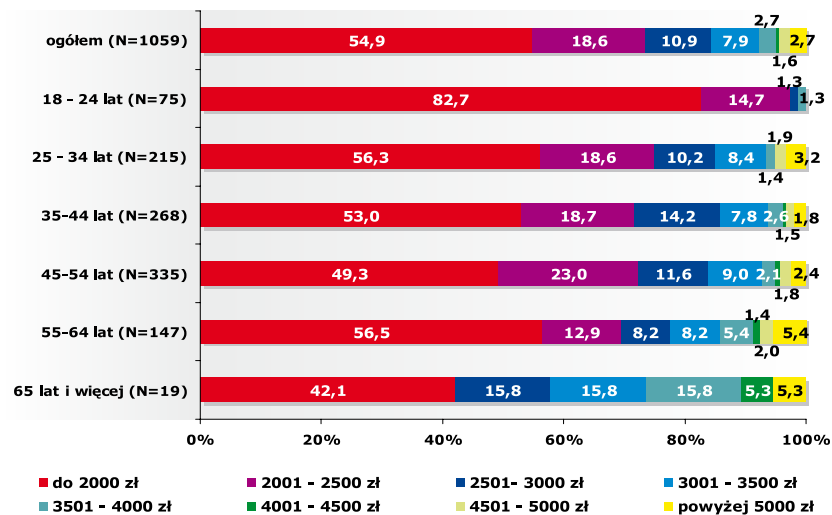
Sytuacja badanych na rynku pracy przedstawia się następująco: większość osób była zatrudniona w formie umowy o pracę na czas nieokreślony (62,8%), znacznie mniej pracowało na podstawie umowy na czas określony (17,3%) bądź prowadziło własne firmy (16,9%). Pozostała niewielka grupa była zatrudniona w innych formach. Badani w przeważającej większości pracowali w pełnym wymiarze godzin (93,1%). Ze względu na okres zatrudnienia, wśród respondentów przeważały osoby, których staż pracy wynosił powyżej 10 lat (73,0%). Pozostali mieli mniejsze doświadczenie, przy czym 8,3% ankietowanych pracowało krócej niż 3 lata. Wśród badanych najwięcej było osób zatrudnionych jako robotnicy wykwalifikowani (28,0%), kadra zarządzająca wyższego szczebla (18,5%), pracownik umysłowy/administracji/biurowy (16,6%) oraz pracownicy handlu i usług (15,6%).

2.2. Poziom wynagrodzeń pracowników opolskich przedsiębiorstw w świetle analizy ilościowej

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto ponad połowy respondentów (54,9%) mieści się w przedziale do 2000 złotych. Pozostali zarabiają więcej: około 1/5 w przedziale 2001-2500 złotych brutto (18,6%), a około 1/10 w przedziale 2051-3000 brutto (10,9%). Z kolei wynagrodzenie w przedziale 3001-3500 złotych brutto uzyskuje 7,9% badanych. Taki sam odsetek uzyskuje wynagrodzenie wyższe niż 3500 złotych brutto.

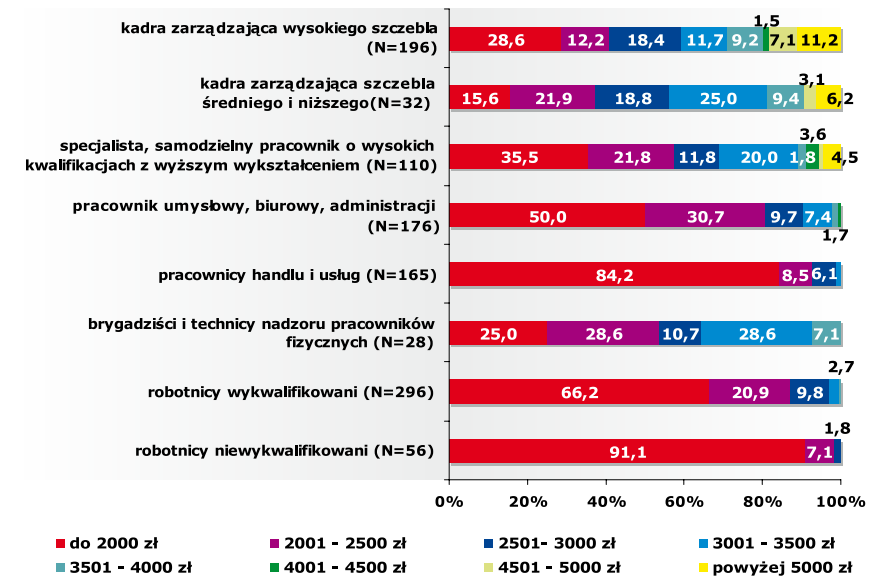
Wyraźne zróżnicowanie poziomu wynagrodzeń występuje ze względu na płeć, wiek, zajmowane stanowisko oraz sektor zatrudnienia. Zróżnicowanie wynagrodzeń ze względu na płeć przejawia się w niższych płacach uzyskiwanych przez kobiety. Najniższy poziom wynagrodzeń – do 2000 złotych brutto uzyskuje 2/3 wszystkich przebadanych kobiet (66,0%) i mniej niż połowa mężczyzn, którzy brali udział w badaniu (43,8%). W związku z tym, w wyższych przedziałach wynagrodzeń kobiet są w związku z tym reprezentowane rzadziej niż mężczyźni – dla przykładu powyżej 5 000 złotych brutto zarabia 1,5% ankietowanych kobiet i 3,9% ankietowanych mężczyzn.

Różnice w uzyskiwanych płacach ze względu na wiek zatrudnionych wykazują pozytywną zależność – im starszy pracownik tym wyższa płaca. Wyjątek stanowią osoby w wieku 55-64 lata wśród których większy jest odsetek zarabiających poniżej 2000 brutto niż wśród osób młodszych, z wyjątkiem grupy 18-24 lata. W tej grupie wiekowej (18-24 lata) zdecydowana większość (82,7%) uzyskuje zarobki poniżej 2000 złotych brutto, a żadna z ankietowanych osób nie zarabia więcej niż 4000 złotych brutto miesięcznie. Z kolei największe odsetki osób zarabiających powyżej 5000 złotych brutto występują w dwóch najstarszych kategoriach wiekowych: osób pomiędzy 55 a 64 rokiem życia (5,4%) oraz w wieku 65 lat i więcej (5,3%), przy czym tych ostatnich było w próbie niewiele (19 osób), co może mieć wpływ na wiarygodność wyników.

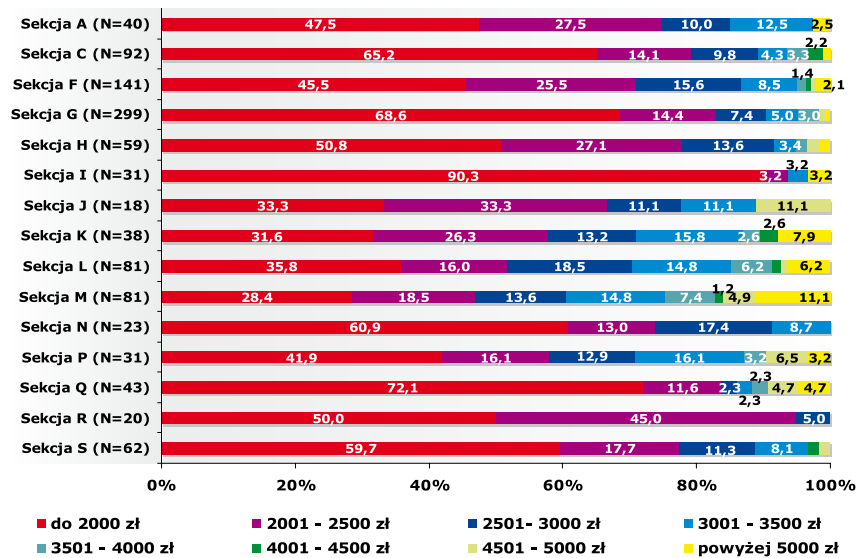
Wykres 2. Wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia ze względu na wiek pracownika (kwota brutto). Źródło: raport z badań opracowany przez ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.

Na poziom uzyskiwanego wynagrodzenia ma również wpływ zajmowane stanowisko. Najniżej wynagradzani są robotnicy niewykwalifikowani. Zdecydowana większość z nich zarabia do 2000 brutto miesięcznie (91,1%), a najwyższe zadeklarowane wynagrodzenie wśród tych respondentów nie przekroczyło 3000 brutto. Nisko opłacani są również pracownicy handlu i usług, wśród których najniższe wynagrodzenie uzyskuje tylko nieznacznie mniejszy odsetek niż wśród robotników niewykwalifikowanych (84,2%). Wśród deklaracji pracowników handlu i usług o poziomie wynagrodzeń nie pojawiły się stawki wyższe niż 3500 złotych brutto miesięcznie. Nieco lepiej od pracowników handlu i usług zarabiają robotnicy wykwalifikowani – w tej grupie 66,2% zarabia mniej niż 2000 złote brutto, a najwyższa płaca nie przekracza 3500 złotych brutto. Z kolei wśród pracowników umysłowych, biurowych i pracowników administracji połowa (50,0%) zarabia do 2000 złotych brutto. W pozostałych kategoriach zawodowych: kadry zarządzającej wysokiego szczebla, kadry zarządzającej średniego i niższego szczebla, specjalistów i samodzielnych pracowników o wysokich kwalifikacjach z wyższym wykształceniem oraz brygadzystów i techników nadzoru pracowników fizycznych zmniejsza się udział osób zarabiających do 2000 złotych brutto, a zwiększa się udział pozostałych kategorii uzyskiwanego dochodu.

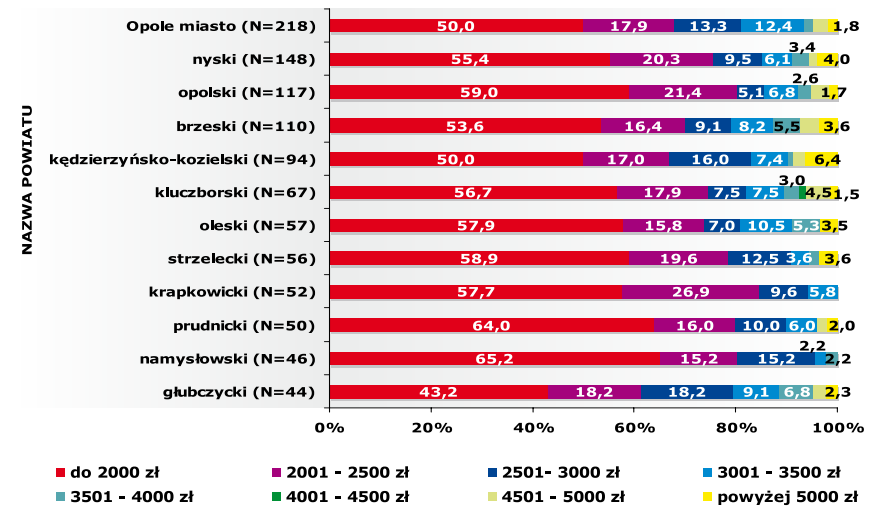
Wykres 3. Wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia ze względu na stanowisko pracownika (kwota brutto). Źródło: raport z badań opracowany przez ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.

Rodzaj sekcji, w której działa przedsiębiorstwo zatrudniające badanych również różnicuje poziom wynagrodzeń. Najniższe uposażenia notuje się wśród osób pracujących w sekcji I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, w sekcji Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny. W każdej z nich więcej niż 2/3 pracowników zarabia mniej niż 2000 złotych brutto. Najwyższe wynagrodzenia natomiast uzyskują pracownicy zatrudnieni w sekcjach M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, w sekcji K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz sekcji J – Informacja i komunikacja.

Wykres 4. Wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia ze względu na sektor zatrudnienia (sekcja PKD). Źródło: raport z badań opracowany przez ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.

Wysokość płac ze względu na lokalizację przedsiębiorstwa kształtuje się w następujący sposób: najlepiej uposażeni są pracownicy zatrudnieni w powiecie głubczyckim (56,8% zarabia powyżej 2000 złotych brutto), a także kędzierzyńsko-kozielskim oraz w mieście Opolu (w obu powiatach 50,0% osób zarabia powyżej 2000 złotych brutto, przy czym w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim udział osób, które zarabiają powyżej 5000 złotych brutto jest wyższy niż w Opolu).

Wykres 5. Wysokość uzyskiwanego wynagrodzenia ze względu na lokalizację przedsiębiorstwa (powiat). Źródło: raport z badań opracowany przez ASM Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o.

Celem badania było również uzyskanie odpowiedzi na pytanie, jaka część pracowników oprócz zasadniczego wynagrodzenia otrzymuje dodatkowe gratyfikacje finansowe i pozafinansowe. Spośród badanych pracowników opolskich przedsiębiorstw, ¼ uzyskuje płacę zasadniczą oraz premię lub prowizję (26,1%), a nieliczni – płacę zasadniczą, premię oraz bony towarowe (14,8%). Poza płacę zasadniczą, inne składniki wynagrodzenia otrzymują najczęściej osoby zatrudnione na stanowiskach brygadzystów i techników nadzoru pracowników fizycznych (75,0%) oraz na stanowiskach pracowników umysłowych, biurowych i administracji (52,3%), a najrzadziej – kadra zarządzająca wyższego szczebla (13,8%). Pod względem sektora działalności, w którym badani są zatrudnieni, największy odsetek pracowników, którzy poza płacą zasadniczą otrzymują premie, prowizje i/lub bony towarowe został odnotowany w sekcji H – Transport i gospodarka magazynowa, I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz sekcji N – Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca. Ponad połowa zatrudnionych w każdej z tych sekcji otrzymuje oprócz płacy zasadniczej inne elementy wynagrodzenia. Z kolei najrzadziej taką sytuację deklarują pracownicy sekcji M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna i sekcji Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna. Ponad ¾ zatrudnionych w tych sekcjach otrzymuje wynagrodzenie wyłącznie w postaci płacy zasadniczej (w sekcji M – 76,5%, a w sekcji Q – 76,7%).

2.3. Opis metodologii prowadzonych badań jakościowych oraz informacje o badanych przedsiębiorstwach

Drugie z badań dotyczących plac zrealizowane w ramach projektu pt. „Badanie wybranych aspektów kapitału ludzkiego z terenu woj. opolskiego oraz analiza profilu inwestycyjnego samorządów lokalnych” miało charakter jakościowy. Zostało zrealizowane przez Instytut Badawczo Szkoleniowy Pro Research w dniach 05.10-30.10.2010 roku. W badaniach przeprowadzonych wśród 80 przedstawicieli opolskich przedsiębiorstw zastosowano technikę wywiadu pogłębionego (In-Depth Interview, IDI). Scenariusz wywiadu liczył sześć pytań otwartych.

Przedsiębiorstwa, które reprezentowali badani były zróżnicowane pod względem głównego sektora działalności. Uzyskano odpowiedzi między innymi od pracowników hoteli i restauracji, zakładów usługowych, m.in. fryzjerskich, remontowo-budowlanych, geodezyjnych, przedsiębiorstw transportowych, placówek handlowych, firm poligraficznych, przedsiębiorstw rolnych, producentów narzędzi, maszyn i urządzeń, szkła, a także niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej oraz prywatnej szkoły wyższej. Respondentami byli właściciele przedsiębiorstw, osoby zarządzające oraz pracownicy działów kadr. Zgodnie z założeniami badań, spośród 80 respondentów, 11 reprezentowało przedsiębiorstwa duże – zatrudniające co najmniej 250 osób, 22 – przedsiębiorstwa średnie, zatrudniające od 50 do 249 pracowników, pozostałe zatrudniały mniej niż 50 osób.

2.4. Kondycja przedsiębiorstw

Duża część firm działających na rynku dłużej niż jeden rok pozytywnie ocenia swoją sytuację na rynku. W wypowiedziach nielicznych respondentów pojawiły się odniesienia do kryzysu, który najbardziej odczuwalny był w 2009 roku, przy czym obecnie sytuacja finansowa z reguły się stabilizuje, powoli wraca do poziomu sprzed kryzysu. Sytuację przedsiębiorstw ilustrują następujące wypowiedzi:

„Na rynku działamy już 20 lat, ostatnio jest trochę gorzej, odczuwa się mniejszy zasób pieniędzy na rynku u klientów” (respondent 17, sektor: handel).

„Jesteśmy 11 lat na rynku. W ostatnim czasie mieliśmy ciężki okres, ale obecnie widoczna jest mała poprawa” (respondent 20, sektor: usługi).

„W ostatnich latach tj. 2009, 2010 nastąpił znaczny spadek sprzedaży naszych wyrobów o około (25-30)% w stosunku do roku 2008. Sytuacja ta

spowodowana jest stagnacją gospodarczą w wyniku której nastąpił spadek zapotrzebowania na dobra inwestycyjne, które są wytwarzane przez spółkę, a równocześnie wzrosła konkurencyjność na rynku dostawców. W naszej ocenie sytuacja stagnacji utrzyma się w 2011r.” (respondent 48, sektor: przemysł).

Część firm uznaje swoją pozycję jako ustabilizowaną, nie zauważa w ostatnich latach zmian. Natomiast przedsiębiorstwa, które notują wzrost wyników finansowych, uzasadniają polepszenie sytuacji kilkoma czynnikami, takimi jak ugruntowana pozycja na rynku, rozpoznawalna marka, rosnący asortyment, niewielka konkurencja oraz obraną strategią działania: dostosowaniem oferty do oczekiwań klientów, dokonywaniem nowych inwestycji.

„Firmę prowadzę już od 5 lat. Sytuacja zdecydowanie wygląda lepiej niż w ostatnich 3-5 latach, wstrzeliśmy się w gusta klientów i wciąż poszerzamy ofertę” (respondent 62, sektor: gastronomia).

„Nasza firma działa na rynku od 9 lat. Mamy dużo klientów, jest lepiej niż kiedyś. Nie dość, że dokupujemy samochody, to również wymieniamy stare” (respondent 38, sektor: transport).

2.5. Formy zatrudnienia w przedsiębiorstwach oraz zmiany w poziomie zatrudnienia w świetle badań jakościowych

Formy zatrudnienia pracowników zależą od wielkości badanych firm. Większość przedsiębiorstw, które brały udział w badaniu to przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 50 osób, w tym także mikroprzedsiębiorstwa, które liczą nie więcej niż 9 pracowników. Tacy pracodawcy muszą wykazać się dużą elastycznością w dostosowywaniu się do zmiennych wymagań rynku, które przekładają się na okresowe wahania zapotrzebowania na oferowane produkty i usługi. W związku z tym, w małych firmach częściej niż w dużych korzysta się z elastycznych form zatrudnienia. Ponadto, koszty zatrudniania pracownika w formie umowy o pracę, w szczególności na czas nieokreślony są znacznie wyższe niż w wypadku zatrudnienia w formie umów cywilnoprawnych, co dla najmniejszych firm jest, ze względu na ich relatywnie niewielkie obroty, kluczową kwestią dla bilansu finansowego. Tym samym, duża część mikro i małych przedsiębiorstw, zatrudnia pracowników w oparciu o zróżnicowane umowy. Ilustrują to następujące wypowiedzi:

„Aktualnie w firmie zatrudnionych jest 5 osób. Żadna z nich nie ma umowy o pracę, wszystkie są zatrudnione na podstawie umowy o dzieło” (respondent 10, sektor: usługi).

„Aktualnie firma zatrudnia 10 osób, z czego 4 na umowę o pracę (3 na pełny etat i jedna na 3/4) i 6 na umowę zlecenie” (respondent 32, sektor: zakwaterowanie i gastronomia).

Uzasadnienia dla tego typu zatrudnienia wiążą się z niepewną (choć pozytywnie ocenianą) sytuacją na rynku:

„Takie zróżnicowanie spowodowane jest głównie naszą ostrożnością skierowaną w stronę pracowników, jak i ilością zleceń” (respondent 62, sektor: usługi).

„Rynek jednak jest nieco chwiejny to bezpieczniejsza jest taka forma ich zatrudnienia” (respondent 75, sektor: handel, usługi).

Firmy większe, których sytuacja finansowa jest bardziej stabilna, większość pracowników zatrudniają na umowy o pracę, a ponadto przyjmują uczniów ze szkół zawodowych, którzy wykonują proste prace, odciążając pozostałych pracowników. W średnich i dużych przedsiębiorstwach elastyczne formy zatrudnienia stosuje się przede wszystkim w sytuacji, gdy podmiot działa w sektorze charakteryzującym się sezonowością popytu na oferowane produkty i usługi.

„Obecnie zatrudniamy 293 osoby, niemal wszystkich na umowie o pracę na pełnym etacie” (respondent 70, sektor: przemysł).

„Obecnie firma zatrudnia 253 osoby. Tyle osób ma umowę o pracę. Wszystkie te osoby zatrudnione są w pełnym wymiarze godzin. Oprócz tego 17 uczniów pobiera u nas naukę zawodu” (respondent 48, sektor: przemysł).

Zmiany w poziomie zatrudnienia na przestrzeni ostatnich 3-5 lat notuje duża część przedsiębiorstw, przy czym częściej jest to wzrost niż spadek zatrudnienia. Nieco mniejsza jest liczba takich, w których zatrudnienie pozostało na stałym poziomie. Głównym czynnikiem, który wpływa na poziom zatrudnienia jest zapotrzebowanie rynku. Redukcja etatów jest zauważalna w tych podmiotach, w których znacznie zmalała ilość zamówień. Niekiedy przedsiębiorcy w obliczu mniejszego zapotrzebowania zdecydowali o zmniejszeniu wynagrodzeń, a nie zwalnianiu pracowników. Ponadto, w przeważającej większości przedstawiciele badanych firm nie notują wpływu emigracji na poziom zatrudnienia, a w kilku podmiotach zanotowano odejście pracowników, głównie z powodu niskich płac.

„Zatrudnienie na przestrzeni ostatnich 3-5 lat wzrosło prawie o połowę. Wzrost ten jest spowodowany przyjmowaniem coraz większej ilości zleceń projektowych oraz co za tym idzie coraz dłuższego czasu oczekiwania na

projekt (...). Odpływ kadry za granicę nie jest dla firmy odczuwalny, ponieważ wzrosła ilość ludzi kształcących się na wyższych uczelniach (mam tu na myśli konkretnie architekturę i budownictwo) i wciąż jest dużo chętnych, którzy kończąc uczelnię chcieliby uzyskać pracę w naszej firmie” (respondent 8, sektor: budownictwo).

„W okresie 3-5 lat zatrudnienie wzrosło, spowodowane to było zapotrzebowaniem rynku na usługi firmy. Nie mamy problemów z wyjazdami kadry za granicę” (respondent 12, sektor: usługi).

2.6. Wysokość wynagrodzeń oraz systemy motywacyjne

Informacje o wysokości wynagrodzeń wypłacanych pracownikom są trudne do uzyskania. Respondenci (przedstawiciele przedsiębiorstw) motywują odmowę odpowiedzi poufnością informacji, konkurencją oraz innymi czynnikami. Zrealizowane badanie miało charakter jakościowy, co umożliwiło uzyskanie raczej ogólnych niż szczegółowych informacji, na co wpływ ma również cel badań jakościowych, którym jest uzyskanie ogólnego obrazu, zidentyfikowanie rysujących się tendencji. Są one następujące: w większości firm w ostatnich 3-5 latach wynagrodzenia wzrosły, przy czym większość respondentów określa ten wzrost jako „nieznaczny”. Zmiana poziomu płac jest odpowiedzią na rosnącą płacę minimalną, inflację czy zmianę płac w innych przedsiębiorstwach. Przedsiębiorstwa dokonują raczej niewielkich i systematycznych podwyżek niż jednorazowych dużych zmian wysokości płac. Część podmiotów stosuje oprócz płacy zasadniczej, inne składniki wynagrodzenia: premie lub prowizje. Premie mają charakter uznaniowy i są przyznawane z różną częstością (od comiesięcznych do rocznych). W niektórych firmach są przyznawane dodatki funkcyjne lub inne dla osób wykorzystujących w pracy specyficzne umiejętności. Z kolei prowizje zależą od wypracowanego poziomu sprzedaży. W firmach największych, systemy premiowania pracowników mają charakter skodyfikowany, często również większe firmy przyznają pracownikom bonusy w postaci telefonów komórkowych czy laptopów, które mogą być wykorzystywane do celów prywatnych. Wśród świadczeń pozapłacowych nieliczni pracodawcy wymieniali również dofinansowanie lub całkowite finansowanie szkoleń, kursów, organizowanie wyjazdów integracyjnych, upominki lub bony świąteczne oraz karnety na basen, do kina itp.

Kolejną kwestią, która pozostaje w związku z zasadami wynagradzania w opolskich przedsiębiorstwach, jest zależność wysokości wynagrodzenia od poziomu wykształcenia. Na podstawie zrealizowanych badań nie można

jednoznacznie określić tendencji, ponieważ przedstawiciele przedsiębiorstw udzielali zróżnicowanych odpowiedzi. Relacja pomiędzy wynagrodzeniem, a poziomem wykształcenia jest zależna od wielkości przedsiębiorstwa oraz branży w której ono działa. Duża część firm, w szczególności prowadzących działalność produkcyjną uzależnia płacę od wyników i zaangażowania pracowników, a nie od poziomu ich wykształcenia. W firmach działających w innych branżach również zwraca się uwagę raczej na umiejętności lub odpowiedzialność zadań wykonywanych na określonym stanowisku niż na wykształcenie. Potwierdzają to następujące wypowiedzi:

„Staramy się doceniać każdego pracownika, więc gdy się wykaże w jakiejś dziedzinie, staramy się go przenieść na wyższe stanowisko, ponieważ nie raz już spotkaliśmy się z tym, że wykształcenie na papierze ma się nijak do praktyki, dlatego zarobki są zróżnicowane jeśli chodzi o pracę na danym szczeblu (nie wykształcenie)” (respondent 74, sektor: przemysł).

„Tu nie wykształcenie ma kluczową rolę w kwestii płacy- tylko czynności jakie się wykonuje, za co się jest odpowiedzialnym, ile ma się zadań – jak bardzo skomplikowanych” (respondent 66, sektor: usługi).

Przedstawiciele jedynie kilku firm zwrócili uwagę na bezpośrednią zależność pomiędzy wykształceniem, a poziomem wynagrodzeń, przy czym motywowali to odmiennym charakterem zadań, które wykonują poszczególni pracownicy.

„Osoby mające wykształcenie wyższe zazwyczaj odpowiadają za zamówienia, motywację pracowników i analizy sprzedaży, czyli pełnią bardziej odpowiedzialną funkcję, co wiąże się z wyższym wynagrodzeniem” (respondent 61, sektor: przemysł).

Pracodawców zapytano również o sposoby motywowania pracowników, o zachęty stosowane wobec pracowników. Większość firm nie posiada sformalizowanych programów motywacyjnych, ale badani akcentują różnorodne czynniki, które stanowią ich zdaniem zachętę dla pracowników do pozostania w dotychczasowym miejscu pracy. Z wypowiedzi dużej części przedsiębiorców, szczególnie średnich i dużych wynika, że starają się oni docenić swoich pracowników oraz liczą się z możliwością ich odejścia, jeśli warunki pracy nie będą satysfakcjonujące. Najważniejszym czynnikiem motywującym pracowników jest płaca, którą respondenci określają jako „uczciwa”, „dobra”, „atrakcyjna” oraz system premiowy. Kolejnym czynnikiem jest umowa na czas nieokreślony. Taka umowa daje pracownikowi poczucie bezpieczeństwa i z tego zdają sobie sprawę badani przedstawiciele przedsiębiorstw

województwa opolskiego. Kolejnym elementem, o którym wspominają głównie przedstawiciele firm mniejszych, jest dobra atmosfera w pracy, jasne zasady komunikacji, pozytywne relacje pomiędzy pracownikami i właścicielami, a niekiedy także młody zespół współpracowników. Wśród innych czynników motywujących pracowników, pracodawcy wymienili między innymi możliwość pracy przy użyciu dobrej jakości, sprzętu, zniżki na produkowane i sprzedawane wyroby, możliwość podnoszenia kwalifikacji.

3. Podsumowanie

Tendencje w poziomie uzyskiwanych wynagrodzeń w województwie opolskim są podobne do tendencji ogólnokrajowych. Wynagrodzenia w Polsce rosną systematycznie, w 2009 roku średnie wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wyniosło 3102,96 złotych i było wyższe niż w 2008 roku o 159,08 złotego. Najwyższą dynamikę zanotowano w 2008 roku, kiedy to średnie wynagrodzenie wyniosło 110,1% wysokości wynagrodzenia poprzedniego roku². W województwie opolskim średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w 2009 roku wyniosło 3111 złotych, co stawia region na siódmym miejscu w Polsce. Dynamika wzrostu wynagrodzeń w województwie jest zbliżona do krajowej. Podobnie, jak w Polsce, poziom wynagrodzeń w przedsiębiorstwach jest niższy niż w sektorze publicznym – w 2009 roku średnia płaca w sektorze przedsiębiorstw w województwie kształtowała się na poziomie 2967 złotych brutto.

Na tak zarysowanym tle można stwierdzić, że wyniki zrealizowanych badań nie zaskakują. Badanie ilościowe prowadzone wśród pracowników województwa opolskiego wykazało dość duże zróżnicowanie płac, przy czym część badanych deklarowała płace niższe niż te, których można byłoby się spodziewać analizując dane pochodzące ze statystyki publicznej. Istnieją dwa uzasadnienia takiej sytuacji: pierwsze jest związane ze specyfiką badań społecznych – informacji na temat poziomu wynagrodzeń udzielają chętniej osoby, które uzyskują płace niższe. Tacy respondenci są z reguły bardziej skłonni do rozmowy i ujawnienia informacji, które określa się jako „drażliwe”, ponadto częściej dysponują czasem na rozmowę z ankieterem. Drugie uzasadnienie dotyczy dużego zróżnicowania wynagrodzeń – osób zarabiających relatywnie mało jest w populacji więcej niż tych zarabiających dużo – tym samym są one częściej reprezentowane w badaniach. Badania jakościowe

² Dane pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego.

natomiast potwierdziły tendencje ogólnopolskie w zakresie poziomu wynagrodzeń. Przedstawiciele przedsiębiorstw deklarują w większości, że płace w ich firmach nieznacznie, ale systematycznie rosną. Skutki kryzysu odczuwają jeszcze niektóre podmioty, ale większość z nich pozytywnie wartościuje swoją sytuację na rynku. Można zaobserwować rosnącą świadomość pracodawców w odniesieniu do pracowników traktowanych jako kapitał ludzki, a nie „siła robocza” – świadczą o tym deklaracje o czynnikach motywacyjnych stosowanych przez przedsiębiorców, wśród których wymieniane są sprzyjająca atmosfera pracy czy dobra komunikacja.

Podsumowując, pracownicy w województwie opolskim uzyskują płace nieco niższe niż w innych polskich województwach, natomiast pracodawcy często podejmują pozafinansowe działania w celu ich zatrzymania w dotychczasowym miejscu pracy. Na taką sytuację ma wpływ struktura podmiotów działających na rynku woj. opolskiego, z których zdecydowana większość to podmioty niewielkie, których sytuacja finansowa, jakkolwiek oceniana jako dobra, jest nie w pełni stabilna.

Artur Kotliński, Dolnośląska Szkoła Wyższa

III. Poziom znajomości języków obcych wśród mieszkańców powiatów woj. opolskiego w świetle wyników badań ankietowych.

Wstęp

Fakt, iż znajomość języków obcych jest kluczową umiejętnością w staraniach o pracę, nikogo już nie dziwi. Żyjemy w czasach globalnej informacji, pracy, nauki, rozrywki i coraz łatwiejszego dostępu do Internetu. Z potrzeby porozumiewania się w kilku językach zdają sobie sprawę również mieszkańcy Opolszczyzny, którzy coraz liczniej uczestniczą w różnego rodzaju kursach językowych.

Znajomość języków obcych otwiera nowe horyzonty poznawcze, towarzyskie i zawodowe. Osoby biegle posługujące się językami mogą nie tylko studiować za granicą, ale też mają większe szanse na otrzymanie atrakcyjnej pracy. Obecnie stopień znajomości języków obcych jest podstawowym pytaniem w większości procesów rekrutacyjnych czy też w ocenie potencjału kapitału ludzkiego zamieszkałego na terenie rozpatrywanym jako miejsce pod nową inwestycję. Umiejętności językowe nie są już dodatkowym atutem, lecz koniecznością na wielu stanowiskach.

Powszechnie wiadomo, że w dzisiejszym świecie bardzo przydaje się angielski. Niewiele mniejszą popularnością cieszy się język niemiecki. Oba te języki uznawane są za najbardziej potrzebne, ponieważ najbardziej ułatwiają zdobycie dobrej pracy lub zmianę obecnej na lepszą. Fascynacja krajami latynoamerykańskimi i wzmożona turystyka na Półwysep Iberyjski sprawia, że coraz więcej pojawia się zwolenników języka hiszpańskiego. Od lat na tym samym poziomie utrzymuje się w Polsce liczba zwolenników języka francuskiego. Przydaje się on najczęściej do celów naukowych, a nieco rzadziej do zawodowych i turystycznych.

Neofilolodzy przepowiadają natomiast nadejście złotego wieku dla języka naszych wschodnich sąsiadów – rosyjskiego. Lektorzy twierdzą, że jest przed

nim „druga młodość”, chociaż kursów rosyjskiego jest w porównaniu z innymi językami bardzo mało. I właśnie język rosyjski to ten, który mieszkańcy woj. opolskiego (40%) deklarują, że znają najlepiej. Nieco mniej uznaje, że zna język angielski (39%) czy niemiecki (38%). Ogólnie język obcy deklaruje, że zna nieco ponad ¾ mieszkańców Opolszczyzny.

Metodyka badań i ograniczenia

Biorąc pod uwagę specyfikę grup badanych, a także zapewnienie badanym komfortu udzielania odpowiedzi oraz warunki zlecenia, badania statystyczne zrealizowano techniką wspomaganego komputerowo wywiadu telefonicznego (ang. CATI – *Computer Assisted Telephone Interview*).

Kwestionariusz ankietowy zawierał dziesięć pytań zamkniętych i półotwartych. Narzędzie zostało opracowane zostało przez COIE.

Przy konstruowaniu reprezentatywnej próby badawczej z podziałem na płeć, wiek i miejsce zamieszkania (powiat) wykorzystane zostały dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Regionalnych. Przeprowadzono łącznie 7156 wywiadów z respondentami z 12 powiatów.

Respondentami byli mieszkańcy poszczególnych powiatów województwa opolskiego w wieku 15-75 lat.

Odpowiedzi ankietowanych osób uzyskane w trakcie badań telefonicznych miały charakter deklaracyjny. Sprawdzono je pod względem formalnym i merytorycznym. Podczas przetwarzania i analizy danych wykorzystano pakiet statystyczny SPSS.

Badanie zrealizowano w dniach **08.10.2010 – 29.10.2010 r.**

Próba badawcza

Tabela 1. Próba badawcza z podziałem na powiaty

brzeski							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	50	57	65	56	46	38	312
Mężczyzna	52	60	26	51	46	50	285

SUMA:

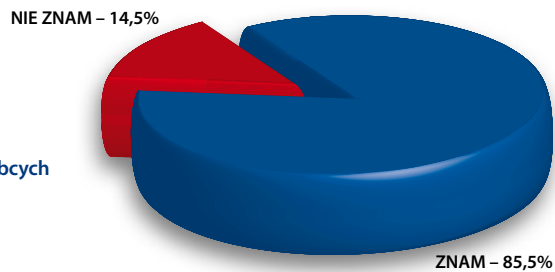
głubczycki							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	56	61	50	57	42	34	300
Mężczyzna	57	61	52	59	39	27	295
kędzierzyńsko-kozielski							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	51	58	54	56	49	40	308
Mężczyzna	50	55	52	58	43	31	289
krapkowicki							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	53	62	58	57	41	35	306
Mężczyzna	52	58	56	57	40	27	290
opolski							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	52	61	56	61	41	28	299
Mężczyzna	55	57	60	55	38	34	299
prudnicki							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	56	58	50	55	48	33	300
Mężczyzna	57	65	52	55	41	25	295
kluczborski							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	57	62	52	52	39	27	296
Mężczyzna	56	60	50	57	42	34	299
miasto Opole							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	51	68	48	57	59	34	317
Mężczyzna	50	60	49	50	47	24	280

oleski							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	51	60	58	57	43	34	303
Mężczyzna	53	58	57	59	39	27	293
nyski							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	54	59	48	57	54	30	302
Mężczyzna	56	62	49	57	50	22	296
namysłowski							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	52	66	48	54	59	34	313
Mężczyzna	50	62	48	50	49	24	283
strzelecki							
	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-75	
Kobieta	51	67	48	57	59	34	316
Mężczyzna	51	61	48	49	47	24	280
							7156

Wyniki badań

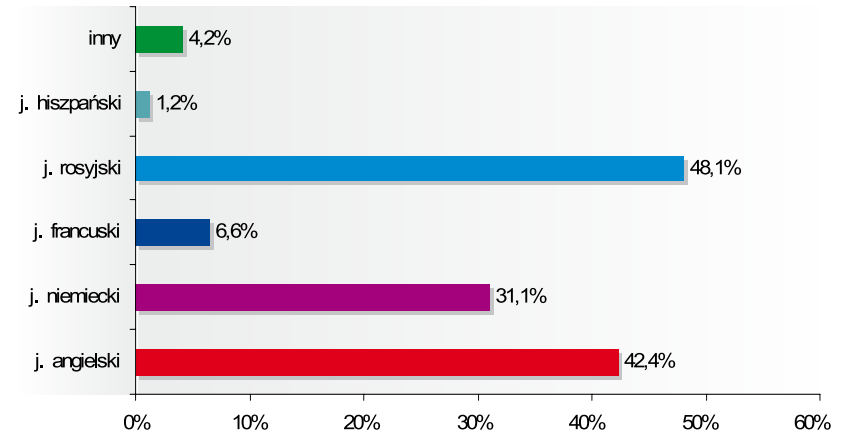
Powiat brzeski

Rysunek 1. Znajomość języków obcych – powiat brzeski

Ponad 85% mieszkańców powiatu brzeskiego deklaruje znajomość języka obcego (85,5%). Kobiety (87,4%) nieznacznie częściej niż mężczyźni (83,5%) twierdzą, że znają język obcy. Każdy respondent z przedziału wiekowego 15-24 deklaruje, że zna przynajmniej jeden język obcy. Znajomością języka obcego charakteryzuje się 76,7% badanych z przedziału – 25-34 i 78,9% ankietowanych w wieku 35-44. Ponad 90%

respondentów z przedziałów 45-54 i 55-64, także deklaruje znajomość języka obcego. W mniejszym stopniu znajomością języka obcego charakteryzują się najstarsi mieszkańcy powiatu brzeskiego – 71,6%.

Rysunek 2. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat brzeski

Język rosyjski jest najbardziej znanym językiem obcym wśród mieszkańców powiatu brzeskiego. Posługuje się nim niespełna połowa ankietowanych (48,1%). Znajomość tego języka deklaruje 47,7% kobiet i 48,4% mężczyzn. Znajomość języka rosyjskiego rośnie wraz z wiekiem (15-24 – 6,9%; 25-34 – 16,4%; 35-44 – 36,7%; 45-54 – 84,1%; 55-64 – 84,8%). Spadek tendencji wzrostowej znajomości języka rosyjskiego zauważalny jest w deklaracjach osób w wieku powyżej 65 lat – 67,0%.

Drugim najbardziej znanym językiem obcym jest język angielski. Jego znajomość deklaruje 42,4% badanych. Odwrotnie niż w przypadku języka rosyjskiego, znajomość tego języka spada wraz ze wzrostem kategorii wiekowej. Najwyższym poziomem znajomości języka angielskiego odznaczają się osoby w wieku 15-24, natomiast najmniej osób posługuje się tym językiem w kategorii wiekowej powyżej 65 lat.

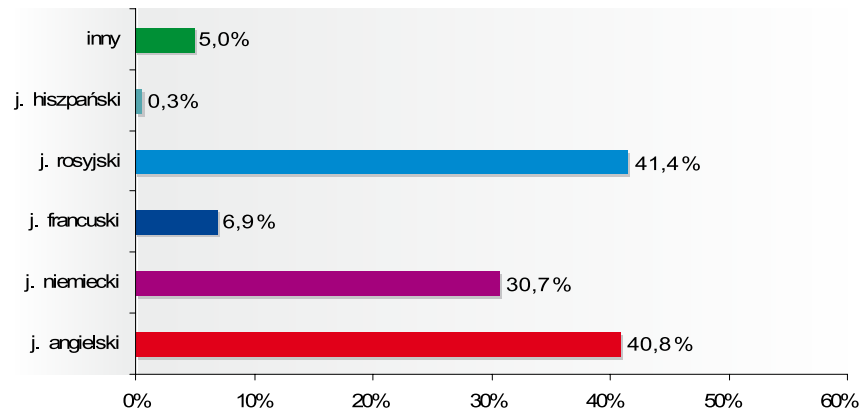
Trzecim najczęściej deklarowanym językiem obcym, którym posługują się badane osoby jest język niemiecki. Jego znajomość deklaruje blisko co trzeci mieszkaniec powiatu brzeskiego. Częściej są to kobiety – 33,5% niż mężczyźni – 28,4%. Znajomość języka niemieckiego jest najczęściej deklarowana w najmłodszej grupie wiekowej (15-24 – 43,1%), najrzadziej natomiast wśród osób w wieku powyżej 65 lat – 11,4%.

Powiat głubczycki

Rysunek 3. Znajomość języków obcych – powiat głubczycki

Ponad 76% mieszkańców powiatu głubczyckiego deklaruje znajomość języka obcego (76,2%). Nie zna żadnego języka obcego 23,8% mieszkańców tego powiatu. Mężczyźni (84,1%) częściej niż kobiety (68,2%) twierdzą, że znają język obcy. Każdy respondent z przedziału wiekowego 15 – 24 deklaruje, że zna przynajmniej jeden język obcy. Znajomością języka obcego charakteryzują się blisko 82% badanych z przedziału – 25-34 i ponad 90% ankietowanych w wieku 35-44. Przeszło 76% respondentów z przedziałów 45-54 także deklaruje znajomość języka obcego. W mniejszym stopniu znajomością języka obcego charakteryzują się osoby w wieku 55-64 – 50,6% oraz najstarsi mieszkańcy powiatu głubczyckiego – niespełna 30%.

Rysunek 4. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat głubczycki

Język rosyjski jest najbardziej znanym językiem obcym wśród mieszkańców powiatu głubczyckiego. Posługuje się nim 41,4% ankietowanych. Znajomość tego języka deklaruje 36,5% kobiet i 46,8% mężczyzn. Znajomość języka rosyjskiego rośnie wraz z wiekiem (15-24 – 13,3%; 25-34 – 19,0%; 35-44 – 72,5%). Spadek tendencji wzrostowej znajomości języka rosyjskiego zauważalny jest

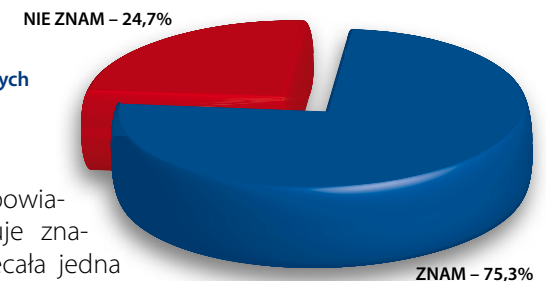
w deklaracjach osób w wieku 45-54 – 69,8%; 55-64 – 46,9%. powyżej 65 lat – 26,2%.

Drugim najbardziej znanym językiem obcym jest język angielski. Jego znajomość deklaruje 40,8% badanych, z czego 37,5% to kobiety, a 44,4% stanowią mężczyźni. Odwrotnie niż w przypadku języka rosyjskiego, znajomość tego języka spada wraz ze wzrostem kategorii wiekowej. Najwyższym poziomem znajomości języka angielskiego odznaczają się osoby w wieku 15-24 (100%), natomiast najmniej osób posługuje się tym językiem w kategorii wiekowej powyżej 65 lat (3,3%).

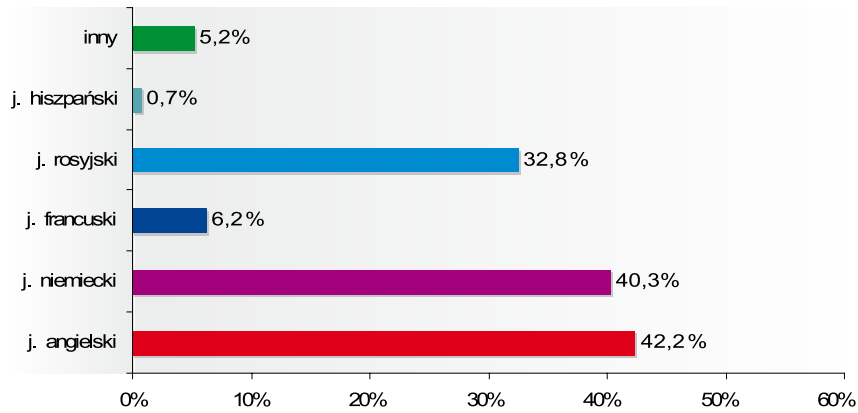
Trzecim najczęściej deklarowanym językiem obcym, którym posługują się badane osoby jest język niemiecki. Jego znajomość deklaruje blisko co trzeci mieszkaniec powiatu głubczyckiego. Częściej są to mężczyźni – 32,9% niż kobiety – 28,8%. Znajomość języka niemieckiego jest najczęściej deklarowana w najmłodszej grupie wiekowej (15-24 – 56,6%), najrzadziej natomiast wśród osób w wieku 55-64 – 13,1%.

Powiat krapkowicki

Rysunek 5. Znajomość języków obcych – powiat krapkowicki

Ponad 75% mieszkańców powiatu krapkowickiego deklaruje znajomość języka obcego. Niecała jedna czwarta mieszkańców tego powiatu (24,7%) nie zna żadnego języka obcego. Mężczyźni (82,4%) znacznie częściej niż kobiety (68,5%) twierdzą, że znają język obcy. Wszyscy respondenci z przedziału wiekowego 15 – 24 deklarują, że znają przynajmniej jeden język obcy. Ponad 99% badanych z przedziału wiekowego 25-34 lata i 74,6% w wieku 35-44 lata wykazuje się znajomością języka obcego. Prawie 65% respondentów z przedziałów 45-54 lat także deklaruje znajomość języka obcego. W mniejszym stopniu znajomością języka obcego charakteryzują się osoby w wieku 55-64 – 53,1%. Wszyscy badani powyżej 65 roku życia zadeklarowali znajomość języków obcych.

Rysunek 6. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat krapkowicki

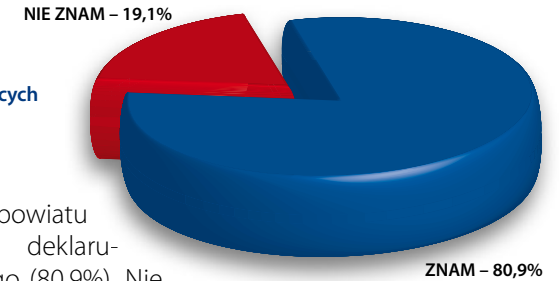
Najwięcej ankietowanych z powiatu krapkowickiego zadeklarowało, że zna język angielski – 42,2%. Znajomość tego języka obcego deklaruje 25,8% kobiet i 29,6% mężczyzn. Znajomość języka angielskiego spada wraz z wiekiem (15-24 – 51,8%; 25-34 – 46,6%; 35-44 – 18,3%; 45-54 – 15,1%, 55-64 – 2,8%). Nieznacznie więcej osób w wieku powyżej 65 lat (3,8%) deklaruje znajomość języka angielskiego w porównaniu do poprzedniej grupy wiekowej.

Drugim najbardziej znanym językiem obcym jest język niemiecki – ponad 40% ankietowanych stwierdziło, że potrafi się nim posługiwać. 28,5% kobiet oraz 24,6% mężczyzn deklaruje, iż zna ten język. Znajomość tego języka deklaruje 33,8% osób z najmłodszej grupy wiekowej, dalej osoby w wieku 25-34 lata – 31,4%. Najślabszą znajomość języka niemieckiego deklarują osoby w wieku 45-54 lata oraz powyżej 65 roku życia.

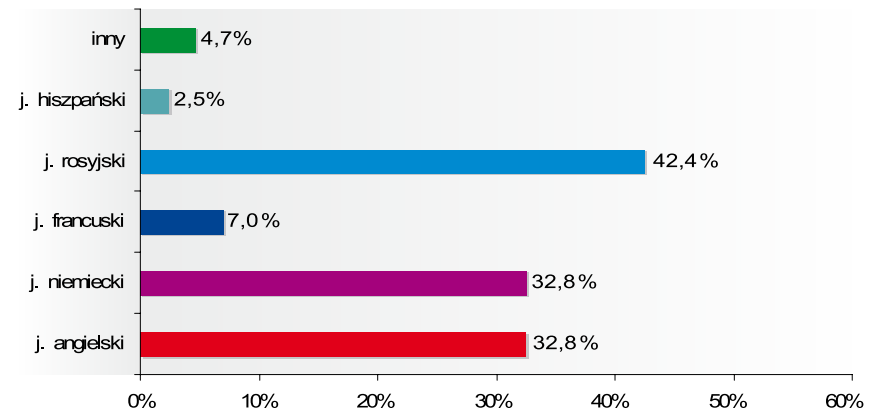
Trzecim najczęściej deklarowanym językiem obcym, którym posługują się badane osoby jest język rosyjski. Jego znajomość deklaruje 32,8% mieszkańców powiatu krapkowickiego. Częściej są to mężczyźni – 25,3% niż kobiety – 17,7%. Znajomość języka rosyjskiego jest najczęściej deklarowana w starszych grupach badanych: 36,7% osób w wieku 45-54 lata oraz 33,9% osób w wieku 55-64. Grupą, która najślabiej zna ten język jest grupa osób najmłodszych – 3,6%.

Powiat kędzierzyńsko-kozielski

Rysunek 7. Znajomość języków obcych – powiat kędzierzyńsko-kozielski

Prawie 81% mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego deklaruje znajomość języka obcego (80,9%). Nie zna żadnego języka obcego 19,1% mieszkańców tego powiatu. Mężczyźni (87,5%) częściej niż kobiety (74,7%) twierdzą, że znają język obcy. Każdy respondent z przedziału wiekowego 15-24 deklaruje, że zna przynajmniej jeden język obcy. Znajomością języka obcego charakteryzuje się blisko 80% badanych z przedziału – 25-34 i ponad 80% ankietowanych w wieku 35-44. Przeszło 78% respondentów z przedziałów 45-54 także deklaruje znajomość języka obcego. W większym stopniu znajomością języka obcego charakteryzują się osoby w wieku 55-64 – 84,8%. Duży odsetek najstarszych mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego deklaruje znajomość jednego języka obcego – 72%.

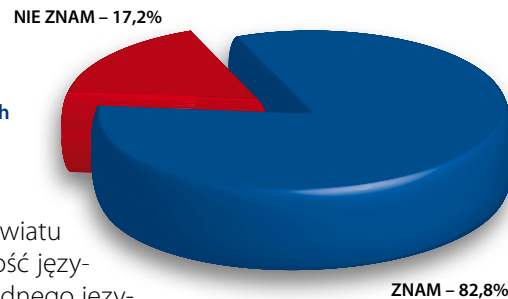
Rysunek 8. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat kędzierzyńsko-kozielski

Język rosyjski jest najbardziej znanym językiem obcym wśród mieszkańców powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego. Posługuje się nim 42,4% ankietowanych. Znajomość tego języka deklaruje 26,3% kobiet i 33,6% mężczyzn. Znajomość języka rosyjskiego rośnie wraz z wiekiem (15-24 – 4,3%; 25-34 – 10,1%; 35-44 – 33,8%; 45-54 – 46,5%; 55-64 – 48,2%).

Drugą pozycję zajmują ex equo język angielski i język niemiecki. Znajomość języka angielskiego deklaruje 32,8% badanych, z czego 24,4% to kobiety, a 22,0% stanowią mężczyźni. Odwrotnie niż w przypadku języka rosyjskiego, znajomość tego języka spada wraz ze wzrostem kategorii wiekowej. Najwyższym poziomem znajomości języka angielskiego odznaczają się osoby w wieku 15-24 (39,9%), natomiast najmniej osób posługuje się tym językiem w kategorii wiekowej powyżej 65 lat (9,6%).

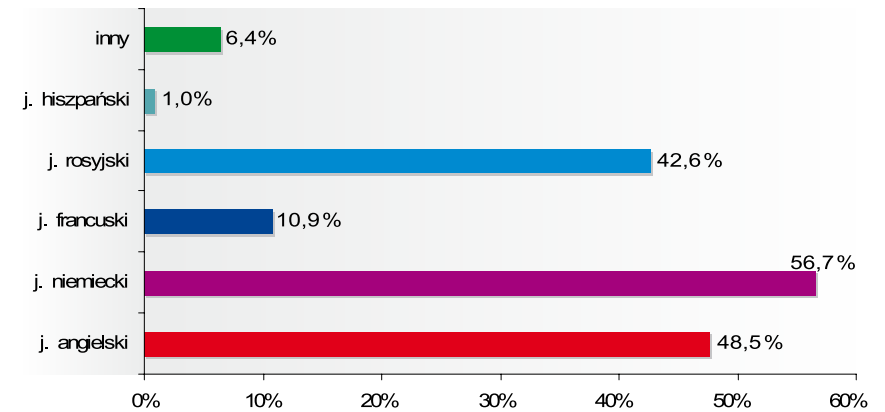
Językiem niemieckim posługuje się blisko co trzeci mieszkaniec powiatu głubczyckiego. Częściej są to kobiety – 23,5% niż mężczyźni – 23,0%. Znajomość języka niemieckiego jest najczęściej deklarowana w najmłodszej grupie wiekowej (15-24 – 38,0%), najrzadziej natomiast wśród osób w wieku 45-54 – 14,6%.

Powiat opolski

Rysunek 9. Znajomość języków obcych – powiat opolski

Ponad 82% mieszkańców powiatu opolskiego deklaruje znajomość języka obcego (82,8%). Nie zna żadnego języka obcego 17,2% mieszkańców tego powiatu. Kobiety (82,9%) częściej niż mężczyźni (82,6%) twierdzą, że znają język obcy. Każdy respondent z przedziału wiekowego 15 – 24 deklaruje, że zna przynajmniej jeden język obcy. Znajomością języka obcego charakteryzuje się 99,2% badanych z przedziału – 25-34 i blisko 95% ankietowanych w wieku 35-44. Niespełna 90% respondentów z przedziałów 45-54 także deklaruje znajomość języka obcego. W mniejszym stopniu znajomością języka obcego charakteryzują się osoby w wieku 55-64 – 45,6% oraz najstarsi mieszkańcy powiatu opolskiego – 35,5%.

Rysunek 10. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat opolski

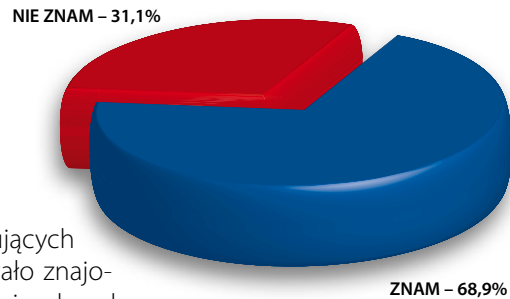
Język niemiecki jest najbardziej znanym językiem obcym wśród mieszkańców powiatu opolskiego. Posługuje się nim 56,7% ankietowanych. Znajomość tego języka deklaruje 50,5% kobiet i 62,9% mężczyzn. Znajomość języka niemieckiego rośnie wraz z wiekiem (15-24 – 67,3%; 25-34 – 70,3%; 35-44 – 71,6%). Spadek tendencji wzrostowej znajomości języka niemieckiego zauważalny jest w deklaracjach osób w wieku 45-54 – 52,6%; 55-64 – 35,4% powyżej 65 lat – 19,4%.

Drugim najbardziej znanym językiem obcym jest język angielski. Jego znajomość deklaruje 48,5% badanych, z czego 50,5% to kobiety, a 46,5% stanowią mężczyźni. Odwrotnie niż w przypadku języka niemieckiego, znajomość tego języka spada wraz ze wzrostem kategorii wiekowej. Najwyższym poziomem znajomości języka angielskiego odznaczają się osoby w wieku 15-24 (96,3%), natomiast najmniej osób posługuje się tym językiem w kategorii wiekowej powyżej 65 lat (1,6%).

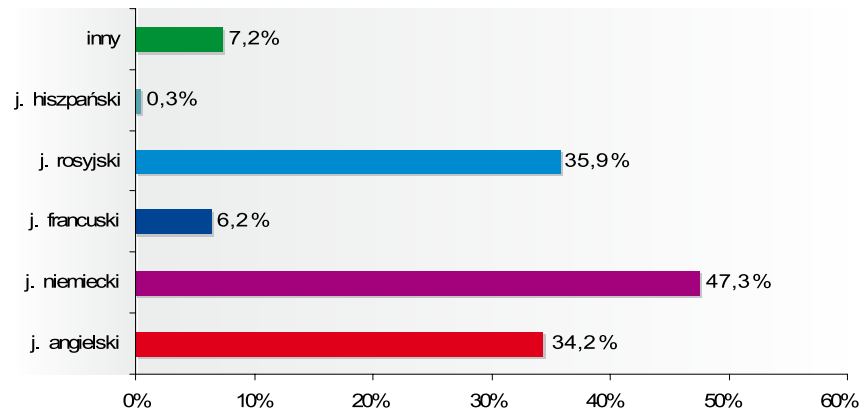
Trzecim najczęściej deklarowanym językiem obcym, którym posługują się badane osoby jest język rosyjski. Jego znajomość deklaruje blisko 43% mieszkańców powiatu opolskiego. Częściej są to kobiety – 43,5% niż mężczyźni – 41,8%. Znajomość języka rosyjskiego jest najczęściej deklarowana w grupie wiekowej 45-54 – 88,8%, najrzadziej natomiast wśród osób w wieku 25-34 – 4,2%.

Powiat prudnicki

Rysunek 11. Znajomość języków obcych – powiat prudnicki

Niecałe 69% osób zamieszkujących powiat prudnicki zadeklarowało znajomość przynajmniej jednego języka obcego (68,9%), co oznacza, że 31,1% mieszkańców nie zna ani jednego języka obcego. Zdecydowanie więcej mężczyzn (82,3%) niż kobiet (55,7%) zadeklarowało znajomość języka obcego. Odsetek osób znających język obcy maleje wraz ze wzrostem wieku badanej grupy respondentów. Każda z zapytanych osób w przedziale wieku 15 – 24 zadeklarowała, że zna język obcy. Kolejna grupa w przedziale wiekowym 25 – 34 lat również charakteryzuje się wysokim odsetkiem osób ze znajomością języka obcego (74,6%). Ponad 2/3 badanych (67,6%) z przedziału 35 – 44 charakteryzuje się znajomością języka obcego. podobny odsetek osób w przedziale 45 – 54 (56,4%) oraz w przedziale 55 – 64 (56,2%) zadeklarowało znajomość języka obcego. Najmniejszy odsetek osób znających język obcy odzwierciedla grupę w wieku powyżej 65 roku życia.

Rysunek 12. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat prudnicki

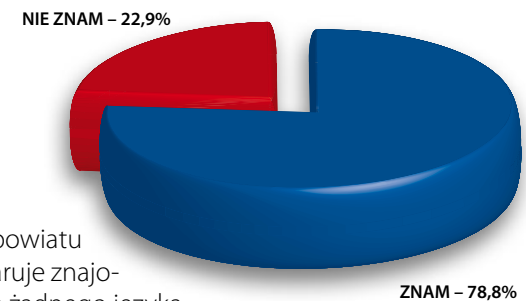
Najbardziej znanym językiem obcym wśród mieszkańców powiatu prudnickiego jest język niemiecki. Jego znajomość potwierdziło 47,3% respondentów. Na taki wynik „zapracowali” mężczyźni, z których 52,7% posługuje się tym językiem oraz 42% kobiet. Odsetek osób znających język niemiecki jest najwyższy wśród najmłodszej grupy respondentów, czyli w przedziale 15 – 24 i wynosi 68,1%. Odsetek osób znających język niemiecki maleje wraz ze wzrostem wieku ankietowanych (25-34 – 56,6%; 35-44 – 41,2%; 45-54 – 39,1%; 55-64 – 38,2%; powyżej 65 lat – 27,6%).

Drugim z najbardziej znanych w powiecie prudnickim języków obcych jest język rosyjski, który z kolei w odróżnieniu od języka niemieckiego jest bardziej popularny wśród starszej części respondentów. Wyraźną przewagę mają tutaj mężczyźni, z których blisko połowa zna ten język. Natomiast jedynie 22,7% kobiet potrafiłoby posługiwać się tym językiem. Najwyższy odsetek osób znających ten język znajduje się w przedziale wiekowym 35 – 44 (53,9%), natomiast język ten jest najmniej popularny wśród osób w wieku 15 – 24 (12,4%).

Trzecim najczęściej deklarowanym językiem obcym, którym posługują się badane osoby jest język angielski. Jego znajomość deklaruje blisko co trzeci mieszkaniec powiatu prudnickiego (34,2%). Częściej są to mężczyźni – 39,5% niż kobiety – 29%. Znajomość języka angielskiego jest najczęściej deklarowana w najmłodszej grupie wiekowej (15-24 – 96,5%), najrzadziej natomiast wśród osób w wieku 55-64 – 7,9% oraz mających powyżej 65 lat – 6,9%.

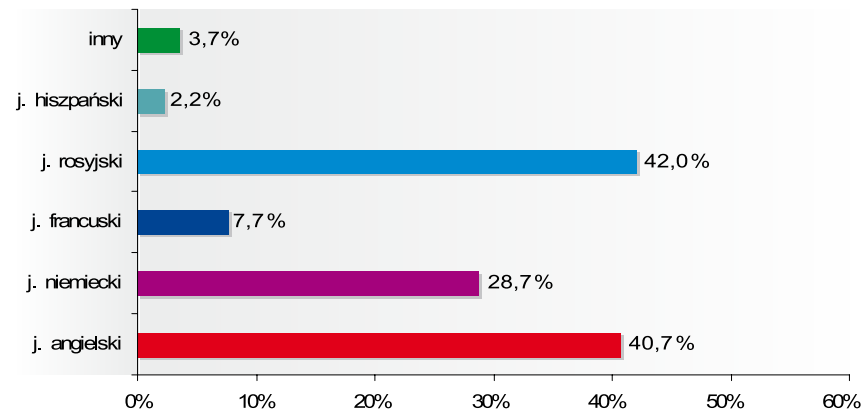
Powiat kluczborski

Rysunek 13. Znajomość języków obcych – powiat kluczborski

Prawie 80% mieszkańców powiatu kluczborskiego (78,8%) deklaruje znajomość języka obcego. Nie zna żadnego języka 22,9% badanych. Zdecydowanie więcej mężczyzn niż kobiet zna język obcy, jest to 91,2% z nich o prawie 30% więcej niż kobiet, których znajomość języka obcego deklaruje 63,2%.

W przedziale wiekowym 15 a 24 lata wszyscy badani znają język obcy, największy w kolejności procent ankietowanych, który zna język obcy mieści się w przedziale wiekowym 55- 64 lata. W pozostałych kategoriach wiekowych odsetek ten przekracza 65%.

Rysunek 14. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat kłuczborski

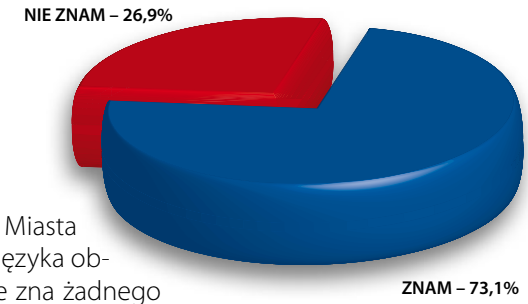
Najczęściej wskazywanym językiem, spośród osób uczących się lub mających styczność z nauką języka obcego (78,8% ogółu próby), jest język angielski dla ponad 40,7% badanych w dalszej kolejności język rosyjski dla 42 % ankietowanych i język niemiecki dla 28,7%. Najmniej osób wskazało tu język francuski na nieznacznym poziomie 7,7% i hiszpański na poziomie 2,2% badanych.

Około 8% (44,9%) więcej mężczyzn niż kobiet deklaruje znajomość języka angielskiego, w każdym z wskazywanych języków sytuacja jest podobna, to mężczyźni deklarują większą ilość znanych sobie języków obcych. Ponad 30% (30,4%) kobiet nie zna żadnego języka obcego, gdzie odpowiedź taką wskazało 25,7% mężczyzn.

Najwięcej osób z kategorii wiekowej 15 a 24 lata deklaruje znajomość języka angielskiego, jest to 66,4%, podobna sytuacja występuje w znajomości języka niemieckiego zna go najczęściej respondentów z najmłodszej kategorii wiekowej.

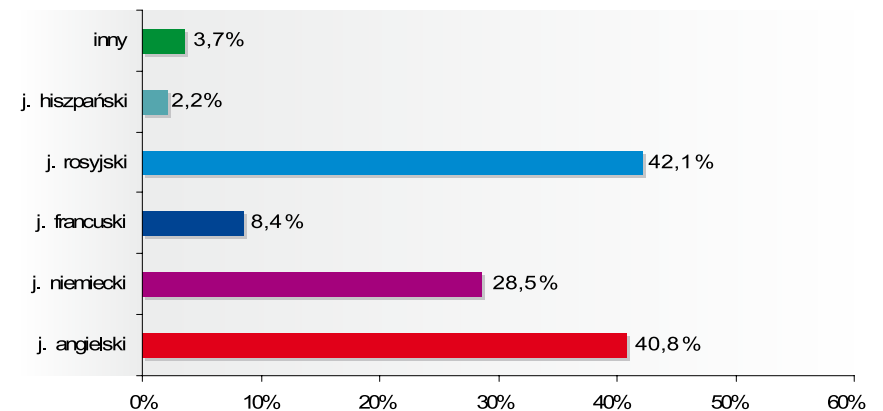
Miasto Opole

Rysunek 15. Znajomość języków obcych – miasto Opole

Ponad 70 % mieszkańców Miasta Opole wykazuje znajomość języka obcego, gdzie 26,9% z nich nie zna żadnego języka. O prawie 20% więcej kobiet niż mężczyzn (82,5%) deklaruje znajomość języka obcego, gdzie język obcy zna 64,8% kobiet.

Największą znajomość języka wskazują najmłodsza grupa wiekowa 15-24 lata. Najniższa znajomość języka występuje w grupie wiekowej 55 a 64 lata, jest to 54,7 % i w grupie powyżej 65 roku życia 58,6% ankietowanych. W pozostałych grupach wiekowych poziom ten przekracza 70 % ogółu badanych nie osiąga jednak wartości 80%.

Rysunek 16. Znajomość poszczególnych języków obcych – miasto Opole

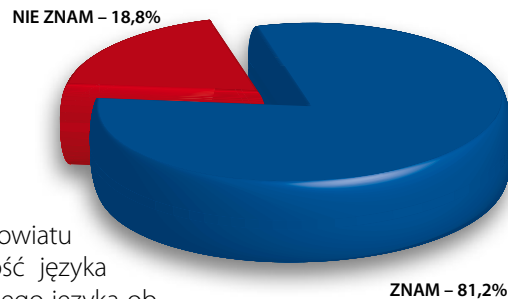
Język rosyjski i język angielski najczęściej wskazywali respondenci jako język, który znają, jest to odpowiednio 40,8% dla języka angielskiego i 42,1% dla języka rosyjskiego. W dalszej kolejności ankietowani wskazali język niemiecki – 28,5% z nich. Znajomość i francuskiego wyniosła 8,4%.

Większy procent mężczyzn (42,5%) niż kobiet deklaruje znajomość języka angielskiego, gdzie jest to 39,6% kobiet. Podobna sytuacja występuje w zakresie znajomości języka niemieckiego – zna go 31,9% mężczyzn i odpowiednio 19,3% kobiet jak i języka rosyjskiego (mężczyźni 43,4% i 33,2% kobiet)

Najliczniejszą grupą znającą język angielski jest najmłodsza grupa wiekowa 15 a 24 lata (75%), najmniej liczną grupą przedziału wiekowego 55 a 64 lata (20,8%) i najstarsza grupa wiekowa powyżej 65 roku życia- 13,8%. Podobna sytuacja występuje w przypadku znajomości języka niemieckiego – grupa wiekowa 15-24 lata (54%) i grupa wiekowa 35-44 lata – 13,4 %. Znajomość języka rosyjskiego najczęściej deklarują osoby starsze w kategorii wiekowej 45-54 lata 67,3% i powyżej 65 roku życia 60,3%.

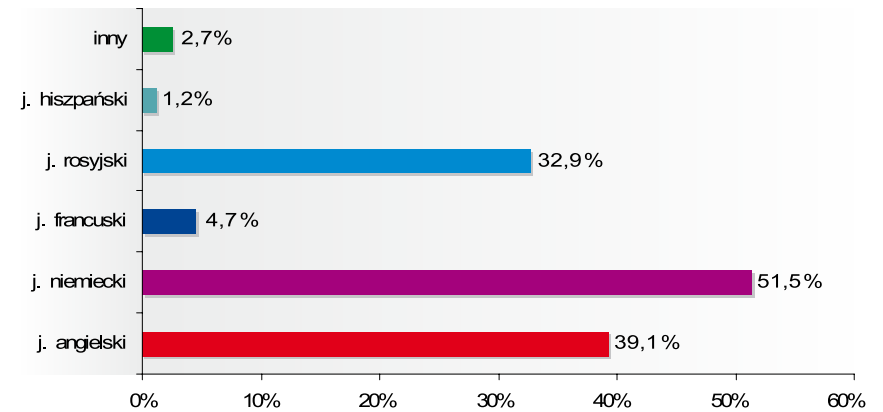
Powiat oleski

Rysunek 17. Znajomość języków obcych – powiat oleski

Ponad 81% mieszkańców powiatu oleskiego deklaruje znajomość języka obcego (81,2%). Nie zna żadnego języka obcego 18,8% mieszkańców tego powiatu. Kobiety (83,5%) częściej niż mężczyźni (78,8%) twierdzą, że znają język obcy. Respondenci z przedziału wiekowego 15 – 24 deklarują w 91,3%, że znają przynajmniej jeden język obcy. Znajomością języka obcego charakteryzuje się 88,1% badanych z przedziału – 25-34 i blisko 85% ankietowanych w wieku 35-44. Przeszło 82% respondentów z przedziałów 45-54 także deklaruje znajomość języka obcego. W mniejszym stopniu znajomością języka obcego charakteryzują się osoby w wieku 55-64 – 67,1% oraz najstarsi mieszkańcy powiatu oleskiego – niespełna 63%.

Język niemiecki jest najbardziej znanym językiem obcym wśród mieszkańców powiatu opolskiego. Posługuje się nim 51,5% ankietowanych. Znajomość tego języka deklaruje 49,8% kobiet i 53,2% mężczyzn. Znajomość języka niemieckiego maleje wraz z wiekiem (15-24 – 68,3%; 25-34 – 64,4%; 35-44 – 58,3,5%; 45-54 – 39,7%; 55-64 – 34,1%).

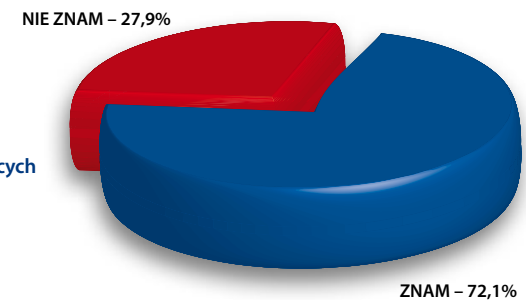
Rysunek 18. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat oleski

Drugim najbardziej znanym językiem obcym jest język angielski. Jego znajomość deklaruje 39,1% badanych, z czego 43,6% to kobiety, a 34,5% stanowią mężczyźni. Podobnie jak w przypadku języka niemieckiego, znajomość tego języka spada wraz ze wzrostem kategorii wiekowej. Najwyższym poziomem znajomości języka angielskiego odznaczają się osoby w wieku 15-24 (76,9%), natomiast najmniej osób posługuje się tym językiem w kategorii wiekowej powyżej 65 lat (9,8%).

Trzecim najczęściej deklarowanym językiem obcym, którym posługują się badane osoby jest język rosyjski. Jego znajomość deklaruje blisko co trzeci mieszkaniec powiatu opolskiego. Częściej są to kobiety – 37,6% niż mężczyźni – 28,0%. Znajomość języka rosyjskiego jest najczęściej deklarowana w grupie wiekowej 45-54 – 68,1%, najrzadziej natomiast wśród osób w wieku 15-24 – 5,8%.

Powiat nyski

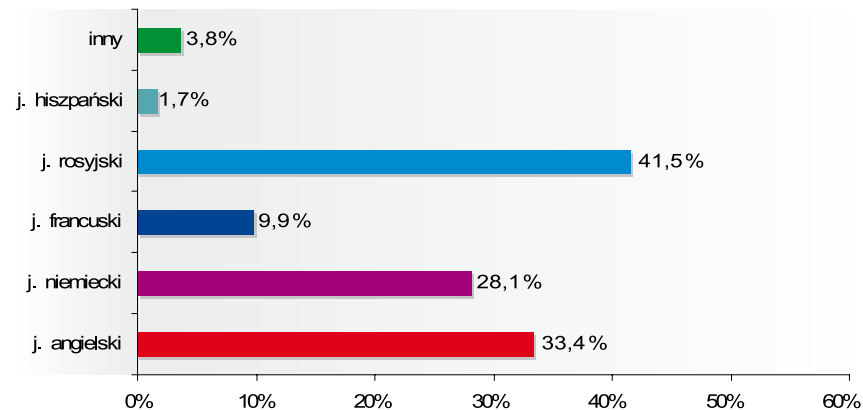
Rysunek 19. Znajomość języków obcych – powiat nyski

Ponad 70% mieszkańców powiatu nyskiego (72,1%), deklaruje znajomość języka obcego. Nie zna żadnego języka prawie 30 % badanych (27,9%).

Prawie 5% więcej mężczyzn niż kobiet zna języki obce, jest to 74,3% mężczyzn w porównaniu do 69,9% kobiet.

Największy odsetek badanych deklarujących znajomość języków obcych to ankietowani w najmłodszym przedziale wiekowym 15 a 24 lata, jest to 85,5% z nich. W pozostałych grupach wiekowych poziom ilości osób znających język obcy przekracza 60%.

Rysunek 20. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat nyski

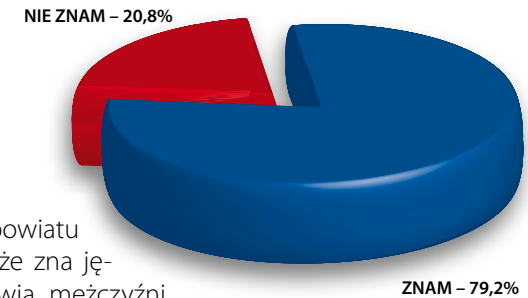
Znajomość języka rosyjskie wskazuje 41,5% ankietowanych mieszkańców powiatu nyskiego, prawie 7% mniej z grupy znającej języki obce, deklaruje znajomość języka angielskiego (33,4%), w dalszej kolejności jest, to język niemiecki dla 28,1% ankietowanych. Mało popularny jest tu język francuski, którego znajomość wskazują 9,9% respondentów i język hiszpański, którego znajomość zadeklarowało 1,7% badanych.

Nieznacznie większy procent mężczyzn (36,5%) niż kobiet deklaruje znajomość języka angielskiego, jednak w przypadku języka niemieckiego i rosyjskiego, to kobiety częściej deklarują jego znajomość.

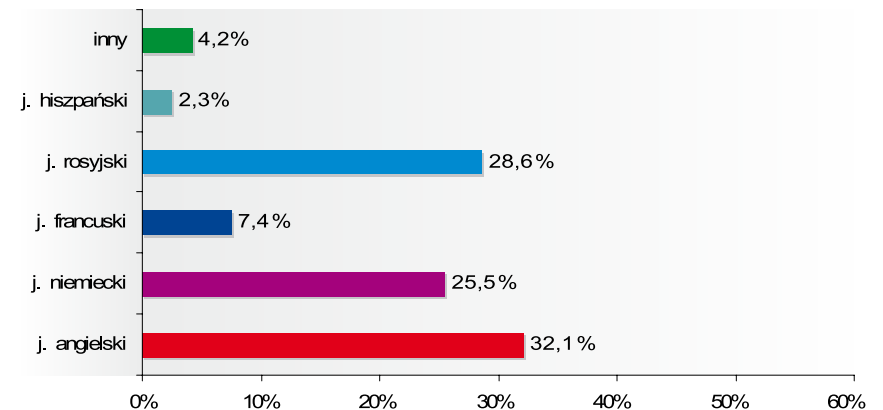
W najmłodszej kategorii wiekowej zawiera się największy procent (82,7%) osób, które znają język angielski, najwięcej bo 45,5 % osób z tej kategorii wiekowej deklaruje też znajomość języka niemieckiego.

Powiat namysłowski

Rysunek 21. Znajomość języków obcych – powiat namysłowski

Blisko 80% mieszkańców powiatu namysłowskiego deklaruje, że zna język obcy. Większość stanowią mężczyźni (86,9%), którzy wyraźnie górują nad kobietami (72,2%). Znajomość języka obcego jest najwyższa, można nawet powiedzieć, że maksymalna, w przedziale wiekowym 15-25 (100%) oraz 25-34 (99,2%). Wraz ze starzeniem się respondentów maleje odsetek osób znających język obcy (35-44 – 81,3%; 45-54 – 62,5%; 55-64 – 59,3%) i w najstarszym przedziale wynosi 62,1%.

Rysunek 22. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat namysłowski

W powiecie namysłowskim znajomość języków obcych jest bardzo zróżnicowana i odsetek osób znających konkretne języki jest podobny dla każdego z języków.

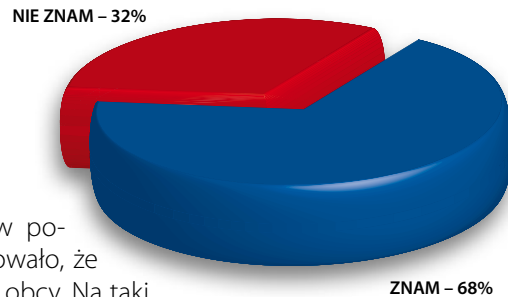
Najbardziej popularnym językiem obcym w powiecie namysłowskim jest język angielski, którego znajomość potwierdziło 32,1% respondentów.

Drugim najbardziej znanym językiem obcym jest język rosyjski. Jego znajomość deklaruje 28,6% badanych.

Trzecim najczęściej deklaruowanym językiem obcym, którym posługuje się ankietowana grupa jest język niemiecki. Jego znajomość deklaruje 25,5% mieszkańców powiatu namysłowski. Minimalnie częściej są to kobiety – 14,1% niż mężczyźni – 13,4%. Znajomość języka niemieckiego jest najczęściej deklaruowana w grupie wiekowej 25-34 – 25%), najrzadziej natomiast wśród osób w wieku 55-64 – 1,9%.

Powiat strzelecki

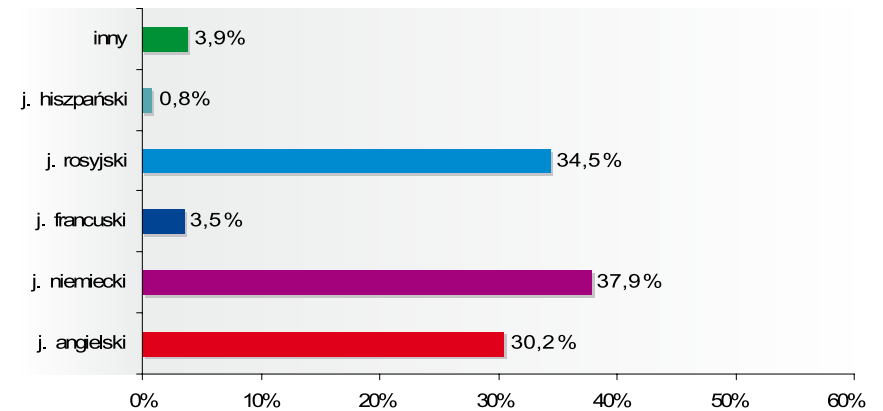
Rysunek 23. Znajomość języków obcych – powiat strzelecki

Dokładnie 68% mieszkańców powiatu strzeleckiego zadeklarowało, że zna przynajmniej jeden język obcy. Na taki wynik bardziej wpłynęli mężczyźni, którzy w sile 76,1% podwyższyli odsetek dla powiatu. Znajomością języka obcego może się pochwalić jedynie 60,6%.

W podziale na kategorie wiekowe najwyższym odsetkiem osób znających język obcy mogą się pochwalić osoby w przedziale 15-24 (86,3%). Odsetek ten maleje wraz ze wzrostem wieku respondentów (25-34 – 76,6%; 35-44 – 75%; 45-54 – 47,7%; powyżej 65 roku życia – 43,1%). Jedynie respondenci w wieku 55 – 64 lata osiągnęli w miarę wysoki poziom znajomości 67,9%.

Najbardziej popularnym językiem obcym w powiecie strzeleckim jest język niemiecki, którego znajomość deklaruje 37,9% mieszkańców tego powiatu. W tym przypadku również mężczyźni posiadają minimalną większość (40,4%) w porównaniu do kobiet (35,9%). Język niemiecki jest najbardziej popularny wśród młodzieży w wieku 15-24 (59,8%). Najmniej osób posługujących się tym językiem należy do przedziału 45-54 (19,6%). W pozostałych przedziałach umiejętność posługiwania się tym językiem rozłożyła się prawie równomiernie (od 31% do 43%).

Rysunek 24. Znajomość poszczególnych języków obcych – powiat strzelecki

Drugim najbardziej popularnym z języków obcych jest język rosyjski, którego znajomość potwierdziło 34,5% ankietowanych. Ten język jest również bardziej popularny wśród męskiej części społeczeństwa (39,6% do 30,2%). Bardzo mały odsetek osób w wieku 15-24 lat potwierdziło znajomość tego języka (12,7%). Natomiast na drugim biegunie znalazły się osoby w przedziale wiekowym 35-44 (52,1%), 55-64 (42,5%) i 45-54 (39,3%).

Trzecim językiem, który osiągnął stosunkowo wysoki wynik jest język angielski. Jego znajomość potwierdziło 30,2%. Język angielski jest praktycznie tak samo popularny zarówno u mężczyzn (31,4%), jak i u kobiet (29,2%). Język angielski jest najbardziej popularny wśród młodych osób i jego popularność drastycznie spada wraz ze wzrostem wieku respondentów (15-24 – 75,5%; 25-34 – 56,3%; 35-44 – 17,7%; 45-54 – 8,4%; 55-64 – 3,8%; powyżej 65 lat – 1,7%).

Podsumowanie

Ponad 3/4 % mieszkańców woj. opolskiego deklaruje znajomość języka obcego (76 %). Nie zna żadnego języka obcego co czwarty mieszkaniec województwa. Co piąty mężczyzna i co czwarta kobieta przyznaje, że nie zna żadnego języka obcego. Znajomość języka obcego spada wraz z wiekiem – im mieszkaniec Opolszczyzny starszy, tym deklaruje mniejszą znajomość języków obcych.

Język rosyjski (40%), j. angielski (39%) oraz j. niemiecki (38%) to zdecydowanie najpopularniejsze języki obce wśród mieszkańców Opolszczyzny. Znajomość języka rosyjskiego rośnie wraz z wiekiem. Najwyższym poziomem znajomości języka angielskiego odznaczają się osoby w wieku 15-24, natomiast najmniej osób posługuje się tym językiem w kategorii wiekowej powyżej 65 lat.

Znajomość języka niemieckiego deklaruje 38% mieszkańców woj. opolskiego.

Zdecydowanie rzadziej wskazywana była znajomość pozostałych języków obcych tj.: języka francuskiego – 8%, a do znajomości hiszpańskiego przystąpiło się zaledwie 1% mieszkańców Opolszczyzny.

5% mieszkańców zna inny język obcy niż wyżej wymienione. Badani deklaruowali znajomość takich języków jak: łacina, włoski, czeski, holenderski, japoński, norweski, słowacki czy ukraiński.

34% ocenia swoje umiejętności jako średniozaawansowane, a 28% badanych jako zaawansowane. Niespełna 9% osób znających język angielski posługuje się nim biegle.

Językiem niemieckim na poziomie podstawowym posługuje się blisko 3/4 mieszkańców województwa znająca ten język (48,2%). Co trzeci badany, posługuje się nim na poziomie średniozaawansowanym – 37%. 22% zna go na poziomie zaawansowanym, a 6% operuje zna go biegle.

Ponad 80% osób znających język francuski zna go w stopniu podstawowym lub średniozaawansowanym. 14% znających ten język posługuje się nim na poziomie zaawansowanym, a 5% na poziomie zaawansowanym.

Językiem hiszpańskim w stopniu zaawansowanym posługuje się 30% osób znających ten język.

70 % mieszkańców woj. opolskiego uczyło się języka obcego 6 i więcej lat. Bardzo podobny odsetek kobiet i mężczyzn wskazał właśnie taką odpowiedź (odpowiednio 88,6% i 88,7%). Odpowiedź taką wskazywali najczęściej osoby w wieku 55- 64 (98,8%); powyżej 65 lat (96,9%) i 15 – 24 (92,2%).

Nieco ponad 90% mieszkańców Opolszczyzny – języków obcych uczyła się w szkole lub na studiach (93,4%). 3,4% badanych – podczas pobytu za granicą, a 2,6 % na dodatkowych kursach. Miejscem nauki języków obcych dla ponad 5% była praca.

Ponad 65% badanych osób uczyło się języka obcego na kursie komercyjnym, co trzeci natomiast na kursie finansowanym ze środków unijnych. Z kursów komercyjnych częściej korzystają kobiety, niż mężczyźni. Odwrotnie sytuacja wygląda w przypadku kursów finansowanych ze środków unijnych, z nich częściej korzystali mężczyźni niż kobiety (8,7%).

Prawie 1/3 badanych mieszkańców Opolszczyzny kontynuuje naukę języka obcego. 71% badanych zrezygnowało z kontynuacji nauki języka obcego. Nieco więcej mieszanek Opolszczyzny zdecydowało się na kontynuację nauki języka obcego

Najliczniejsza grupa badanych uczy się języka angielskiego (blisko 76%), następnie języka niemieckiego (13,7%). Naukę języka francuskiego kontynuuje 4,5%, a języka hiszpańskiego niespełna 2% ankietowanych. W kategorii innych języków ankietowani wskazywali najczęściej język holenderski oraz włoski. Pojawiły się również wskazania na łacinę, norweski, portugalski, włoski, japoński, szwedzki.

Powyższe wyniki zapewne warto przedstawiać potencjalnym inwestorom, którzy decydując o wyborze miejsca pod nową inwestycję biorą również pod uwagę informację o tym jakie języki i na jakim poziomie zna społeczność lokalna.

W świetle powyższych wyników badań zasadna staje się weryfikacja obecnego, deklarowanego poziomu znajomości języków obcych przez mieszkańców woj. opolskiego za 2 lata. Można jednak przypuszczać, iż poziom ich znajomości – podwyższy się. Zwiększy się również ilość znanych języków przypadających na jednego mieszkańca Opolszczyzny.

Wzór kwestionariusza wywiadu

1. Płeć

- a. kobieta
- b. mężczyzna

2. Proszę podać swój wiek w przedziale:

- a. 15-24
- b. 25-34
- c. 35-44
- d. 45-54
- e. 55-64
- f. pow. 65 lat

3. Proszę podać miejsce swojego zamieszkania (powiat)

- a. Opole miasta
- b. Opolski
- c. Brzeski
- d. Namysłowski
- e. Kluczborski
- f. Oleski
- g. Krapkowicki
- h. Strzelecki
- i. Kędzierzyńsko – kozielski
- j. Prudnicki
- k. Nyski
- l. Głubczycki

4. Proszę wskazać jakie języki obce Pan/i zna:

- a. j. angielski
- b. j. niemiecki
- c. j. francuski

- d. j. rosyjski
- e. j. hiszpański
- f. inny
- g. nie znam żadnego języka obcego

5. Proszę określić swój poziom znajomości języka obcego (pytamy tylko o poziom znajomości języków, które respondent wskazał w pyt.4)

Poziom znajomości/język	angielski	niemiecki	francuski	rosyjski	hiszpański	inny
Podstawowy						
Średniozaawansowany						
Zaawansowany						
biegły						

6. Ja dużo czasu poświęcił Pan/Pani na naukę języka?

- a. Rok
- b. 2-3 lata
- c. 4-5 lat
- d. 6 i więcej

7. Gdzie się Pan/i uczył/a języka obcego?

- a. W szkole/na studiach – przejdź do pyt. 9
- b. Na dodatkowych kursach – przejdź do pyt. 8
- c. Podczas pobytu za granicą – przejdź do pyt. 9
- d. W pracy – przejdź do pyt. 9
- e. W systemie e-learningu – przejdź do pyt. 9

8. Czy był to kurs komercyjny (w szkole językowej), czy finansowany ze środków unijnych?

- a. kurs komercyjny
- b. kurs finansowany ze środków unijnych

9. Czy uczy się Pan/i nadal języka obcego?

- a. tak
- b. nie (zakończ wywiad)

10. Jakiego języka uczy się Pan/i obecnie?

- a. j. angielskiego
- b. j. niemieckiego
- c. j. francuskiego
- d. j. rosyjskiego
- e. j. hiszpańskiego
- f. inny

Arkadiusz Wiśniewski, Uniwersytet Opolski

IV Raport z badania profilu inwestycyjnego powiatów woj. opolskiego

Wstęp

Badanie realizowane było jako jedno z trzech wiodących badań (obok dwóch dotyczących wybranych aspektów kapitału ludzkiego) w ramach projektu finansowanego z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki, Działanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej.

Celem badania było zdefiniowanie w oparciu o zgromadzone dane i dostępne analizy profilu inwestycyjnego poszczególnych powiatów woj. opolskiego. Zdefiniowane profile wykorzystane mają być następnie w zabiegach obejmujących pozyskanie strategicznych inwestorów oraz mają być użyteczne przy doborze właściwych instrumentów służących modyfikacji oferty inwestycyjnej poszczególnych powiatów, w kierunku któregoś z profili.

Zespół badawczy

Badanie zostało zrealizowane w wyniku wspólnych zabiegów:

1. **Zespołu Ekspertów** projektu badawczego – sprawującego naukowy nadzór nad realizowanym projektem. W jego skład wchodził:
 - **Jadwiga Ratajczak**, dr nauk ekonomicznych, prodziekan Wydziału Ekonomicznego Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu
 - **Katarzyna Widera**, dr nauk ekonomicznych, adiunkt w Katedrze Ekonomii i Badań Regionalnych Wydz. Zarządzania i Inż. Produkcji Politechniki Opolskiej,

- **Mirosława Szewczyk**, dr nauk ekonomicznych, adiunkt na Wydziale Zarządzania i Inż. Produkcji Politechniki Opolskiej,
- **Anna Beres**, mgr socjologii, asystent w Zakładzie Badań Regionalnych – Instytut Śląski w Opolu,
- **Artur Kotliński**, mgr ekonomii, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Instytut Badawczy IPC.

2. Zespołu projektu badawczego, na który składali się pracownicy COIE:

- Arkadiusz Wiśniewski, kierownik projektu
- Magdalena Możdżeń
- Piotr Regeńczuk

3. Pozostałych pracowników Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera (COIE):

- Ewa Dudik
- Sylwia Kowalczyk
- Adam Olbert

3. Etapy realizacji badania

Na badania dot. profili inwestycyjnych składały się następujące etapy:

- I. Analiza stanu zastanego,
- II. Opracowanie Ankiety Profilu Inwestycyjnego (API),
- III. Gromadzenie danych do arkuszy API,
- IV. Analiza Szczególnych Aspektów Profili (SAP),
- V. Zdefiniowanie Profili Inwestycyjnych Powiatów (PIP),
- VI. Określenie i akceptacja Modelu Oceny PIP w oparciu o Tabelę Oceny Profilu (TAP) i system wag poszczególnych wskaźników PIP,
- VII. Ocena PIP.

Ad. I **Analiza stanu zastanego** dokonana została przez Zespół Ekspertów, podczas pierwszych wspólnych spotkań Zespołu. Wnioski jakie z niej płynęły potwierdziły – wobec stwierdzonej podczas spotkań zespołu, niewielkiej ilości podobnych przedsięwzięć w Polsce i braku takich w naszym Regionie – zasadność przeprowadzenia Analizy oraz określiły kierunek realizacji badania.

Ad II. Pracownicy zespołu projektu przygotowali w ramach obowiązków wynikających z pracy w zespole i w oparciu o doświadczenie zebrane w COIE podczas obsługi inwestycji zagranicznych, tzw. **Ankiety Profilu Inwestycyjnego (API)**. Ankieta służyć miała jako źródło danych do oceny poszczególnych powiatów. Ostateczny kształt API został zaopiniowany przez Zespół Ekspertów, którzy określili jednocześnie źródła danych gromadzonych w poszczególnych API.

Na dane gromadzone w API składały się:

- Dane ogólne (dot. podziału administracyjnego, liczby mieszkańców itp.),
- Dane dotyczące potencjału gospodarczego – w tym dane dot. ilości podmiotów gospodarczych, wiodących sektorów powiatowej gospodarki, największych pracodawców i obecności kapitału zagranicznego w powiecie,
- Dane dot. oferty inwestycyjnej (greenfields, brownfields) w powiecie (oceniane w oparciu o zasoby bazy COIE),
- Dane dot. potencjału kapitału ludzkiego oraz rynku pracy – w tym struktury ludności, liczby poszukujących pracy, stopnia znajomości języków obcych,
- Informacje o infrastrukturze technicznej i komunikacyjnej (sieć dróg, sieć kanalizacji i gazowa itp.),
- Informacje o infrastrukturze społecznej (w tym dot. bazy hotelowej),
- Informacje o ofercie edukacyjnej (szkoły ponad gimnazjalne i wyższe oraz ośrodki z sektora B+R),

API dla poszczególnych powiatów – ze względu na swoją znaczną objętość – zostały umieszczone na elektronicznych nośnikach danych oraz dostępne są na stronie WWW projektu.

Ad. III **Gromadzeniem danych**, które znalazły się w API każdego powiatu, zajął się zespół COIE (początkowo zakładano realizację tego zadania przez podmiot zewnętrzny), co wiązało się ze znacznym poświęceniem ze strony pracowników COIE, ale w efekcie usprawniło i przyspieszyło prace badawcze (oraz stało się źródłem oszczędności w budżecie projektu). W sumie zebrano dane do jedenastu API, pomimo tego, że powiatów w woj. opolskim jest dwanaście. Realizatorzy badań zgodnie jednak uznali, że rozdział administracyjny między powiatem opolskim a Opolem – miastem na prawach powiatu, nie powinien być przenoszony na ocenę profilu inwestycyjnego tych jednostek. Ta – ze względu na liczne więzi gospodarcze, społeczne i kulturowe pomiędzy powiatem i miastem – powinna być dokonana łącznie.

Źródłem danych do API były następujące publikacje:

1. Banku Danych Regionalnych i innych baz prowadzonych przez GUS, w tym publikacji WUS w Opolu „Portrety powiatów woj. opolskiego”,
2. Danych statystycznych gromadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy (w tym Obserwatorium Rynku Pracy) oraz Powiatowe Urzędy Pracy,
3. Danych własnych COIE, w tym najbogatszej w Polsce Bazy Ofert Inwestycyjnych Woj. Opolskiego,
4. Strategii Rozwoju Woj. Opolskiego, Foresightu Regionalnego do 2020 r., i in. strategicznych dokumentów planistycznych tworzonych na poziomie poszczególnych powiatów,
5. Analiz i badań dot. m. in. atrakcyjności inwestycyjnej, obecności kapitału zagranicznego i in. prowadzonych przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Instytut Śląski i in.
6. Danych dot. inwestycji zagranicznych udostępnianych przez PAIILZ, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Skarbu itp.,
7. Danych dot. oferty oświatowej udostępnianych przez Kuratorium Oświaty,
8. Licznych innych publikacji zawierających użyteczne dane, w tym serwisów internetowych.

Ad. IV **Analiza Szczególnych Aspektów Profili** (SAP) została przeprowadzona przez część Ekspertów. Jej celem była weryfikacja wyodrębnionych aspektów profili inwestycyjnych (oferty edukacyjnej, absorpcji dotacji unijnych na innowacje, czynników lokalizacyjnych) nie uwzględnionych w API, ale

mających wpływ na tzw. Tabele Oceny Profilu (TOP). SAP była prowadzona niezależnie przez realizujących ją Ekspertów, w oparciu o ich autorskie prace badawcze. Artykuły podsumowujące prace Ekspertów nad SAP stanowią element publikacji podsumowującej projekt badawczy.

Ad. V Zdefiniowanie **Profilu Inwestycyjnych Powiatów** (PIP) było efektem dyskusji wewnątrz Zespołu Ekspertów (podczas spotkań i wymiany korespondencji), oraz sumy refleksji nad dotychczasowymi efektami pracy zespołu COIE. Analiza stanu zastanego badań pokazała swego rodzaju dziewiczość realizowanych badań, oraz to że w literaturze przedmiotu nie ma zgody co do liczby i definicji poszczególnych profili inwestycyjnych. Wskazać można jedynie próby jakie podejmowane były w tym względzie przy realizacji np. powszechnie podejmowanych już badań nad atrakcyjnością inwestycyjną poszczególnych jednostek terytorialnych (państw, regionów itp.). W związku z czym podczas realizacji projektu zdefiniowano i opisano następujące profile inwestycyjne:

1. Profil Przemysłowy (z wskazaniem wiodących sektorów przemysłu) – rozumiany jako ocena adekwatności oferty inwestycyjnej poszczególnych powiatów do oczekiwań inwestorów z branży przemysłowej. Przy ocenie adekwatności do tego profilu brano pod uwagę ocenę częściowe tzw. **wskaźników** tego Profilu w postaci:

- a) oferty inwestycyjnej – ocenianej pod kątem dostępności podstref SSE, liczby ofert greenfields i brownfields – waga oceny 30%
- b) rynku pracy – ocenianej pod kątem ogółu poszukujących pracy, dostępności wykwalifikowanej siły roboczej itp. – waga oceny 35%
- c) dostępności komunikacyjnej – węzły autostrady, porty, odległość od lotniska, kolej – waga oceny 20%
- d) oferty edukacyjnej – dostępności szkół ponad gimnazjalnych i szkół wyższych na terenie powiatu – waga oceny 10%
- e) udziału sektora przemysłowego w gospodarce powiatu (tradycji obecności przemysłu o wybranej branży w powiecie), w oparciu m. in. o opracowanie członka Zespołu Ekspertów Dr Szewczyk o „Wskaźnikach lokalizacyjnych” – waga oceny 5%

2. Profil Turystyczny – rozumiany jako ocena adekwatności oferty turystycznej powiatu do inwestycji w tym sektorze. Przy ocenie adekwatności do tego profilu brano pod uwagę obecność na terenie powiatu:

- a) Parków krajobrazowych itp. – waga oceny 15%
- b) Zbiorników wodnych (jezior, retencyjnych itp.) – waga oceny 20%
- c) Gór – waga oceny 20%
- d) Wyjątkowych obiektów zabytkowych (Kościoły, pałace, skanseny itd.) – waga oceny 10%
- e) Dostępności bazy hotelowo – noclegowej (oraz jej jakości) – waga oceny 25%
- f) Rodzinnych parków rozrywki (ZOO, Jurapark) – waga oceny 10%

3. Profil Innowacyjny rozumiany jako ocena podatności oferty inwestycyjnej powiatu na inwestycje w innowacje. Przy czym brano tu pod uwagę kombinację następujących wskaźników:

- a) Obecność szkół wyższych z wyspecjalizowaną kadrą naukową – waga oceny 30%
- b) Obecność jednostek badawczo – rozwojowych – waga oceny 30%
- c) Dostępność wolnej powierzchni biurowej o wysokim standardzie (o powierzchni powyżej 1000 m²) – waga oceny 10%
- d) Dotychczasowych efektów absorpcji przez podmioty gospodarcze z terenu powiatu środków unijnych na innowacje (PO IG) w oparciu m. in. o opracowanie członka Zespołu Ekspertów Dr Widery – waga oceny 20%
- e) Relatywnej oceny jakości życia w powiecie (m. in. oceny infrastruktury społecznej, oferty kulturalno – rozrywkowej itp.) jako elementu przyciągającego/odpychającego naukowców – waga oceny 10%

4. Profil Logistyki rozumiany jako ocena adekwatności oferty inwestycyjnej powiatu do oczekiwań inwestorów z branży logistycznej. Przy ocenie adekwatności do tego profilu brano pod uwagę:

- a) Dostępność komunikacyjną powiatu (odległość od węzłów autostradowych, lotniska, portu rzecznego) – waga oceny 40%
- b) Oferty greenfields (w tym podstref SSE) – waga oceny 30%
- c) Oferty brownfields – waga oceny 10%
- d) Rynku pracy jako oceny liczby poszukujących pracy – waga oceny 20%

5. Profil BPO definiowanego jako adekwatność oferty powiatu dla inwestorów tworzących centra usług zewnętrznych lub wspólnych (działalność usługowa świadczona na rzecz własnych oddziałów lub zewnętrznych podmiotów działających na rynku, call center), którą oceniano na podstawie oceny:

- a) Dostępność wolnej powierzchni biurowej o wysokim standardzie (o powierzchni powyżej 1000 m²) – waga oceny 40%
- b) Obecność szkół wyższych z liczną rzeszą studentką – waga oceny 20%
- c) Oceny rynku pracy gdzie premiowano ponadprzeciętną stopę bezrobocia – waga oceny 30%
- d) Oceny kapitału ludzkiego pod kątem biegłej znajomości wybranych języków obcych – waga oceny 10%

6. Profil Energii Odnawialnej rozumiany jako potencjał do realizacji na terenie powiatu inwestycji w sektorze energii odnawialnej:

- a) W zakresie możliwości budowy elektrowni wiatrowej – waga oceny 30%
- b) W zakresie możliwości budowy elektrowni wodnej – waga oceny 30%
- c) Dostępności biomasy – waga oceny 40%

Ad. VI Model oceny PIP jest efektem autorskiej pracy przeprowadzonej podczas realizacji projektu i ze względu na swoją oryginalność stanowi jeden z najważniejszych efektów projektu.

Zrealizowana w pierwszym etapie projektu, przywoływana powyżej analiza zastanego stanu badań w zakresie dot. projektu, potwierdziła wybiórczość dostępnych danych statystycznych obejmujących poziom powiatu i regionu oraz niewielką liczbę badań realizowanych w zakresie analizy profilu inwestycyjnych. Ze względu więc na ograniczoną literaturę przedmiotu, a zatem niewielką możliwość konfrontacji osiągniętych wyników badań z innymi o podobnym charakterze prezentowane tu opracowanie należy traktować bardziej jako próbę ujęcia problemu, niż ostateczną propozycję opisu profilu inwestycyjnych poszczególnych jednostek terytorialnych. Pewnie relatywizm uzyskanych wyników powodowany jest tym, że ze względu na specyfikę projektu i jego założenia (uzupełnienie statystyki regionalnej) punktem

odniesienie dla poszczególnych ocen jest zawsze pewien abstrakcyjny model profilu, który de facto nie istnieje w rzeczywistości, a jest jedynie odczytaniem wielokrotnie zgłaszanych oczekiwań ze strony inwestorów (o wybranym profilu). Ponadto należy pamiętać, że porównujemy wyłącznie powiaty jednego z szesnastu polskich regionów, a nie reprezentatywną grupę powiatów z regionów Polski (co jest niemożliwe z powodu braku porównywalnych opisów w odniesieniu do innych regionów). Niemniej jednak uzyskane wyniki badań stanowią niezwykle interesujący wkład w badania regionalne i w przypadku ich dalszej kontynuacji (nie tylko w odniesieniu do przestrzeni woj. opolskiego) mogą stać się zaczynem ogólnopolskiej debaty na ten temat.

Pozyskane wyniki, poza walorami ściśle naukowymi, mają duże znaczenie praktyczne, szczególnie dla przedstawicieli lokalnych władz w postaci wójtów, burmistrzów i prezydentów oraz członków kolegialnych organów uchwałodawczych – rad powiatowych – poszczególnych szczebli. Ponadto rzetelnie określają możliwy kierunek zabiegów o inwestora o wybranym profilu, stąd też mają spory walor poznawczy. Ze względu na to, że podstawą dla nich były API – oparte na szerokim zestawie danych statystycznych – mają również spore znaczenie przy definiowaniu zestawu instrumentów koniecznych do zastosowania w wypadku uzupełnienia lub zmiany (poprawy) adekwatności oferty powiatu do konkretnego profilu inwestycyjnego.

Ocenę adekwatności profilu inwestycyjnego powiatu do zdefiniowanych profili inwestycyjnych przeprowadzono w oparciu o przygotowaną w programie Excel tzw. Tabelę Oceny Profilu (TAP), które podobnie jak API dołączono do elektronicznych wersji podsumowania badania. W tabeli tej w skali od 1 (słabo) do 5 oceniano (bardzo dobrze) stopień zgodności poszczególnych wskaźników zdefiniowanego profilu (przemysłowy, BPO, logistyki itd.) do oferty profilu powiatu. Oceny dokonywano na podstawie danych zgromadzonych uprzednio w API i badań SAP. Następnie w TAP zsumowano oceny poszczególnych wskaźników, aczkolwiek ostateczna ocena adekwatności powiatu do zdefiniowanego w trakcie badań profilu inwestycyjnego nie zależała od prostego zsumowania ocen każdego ze wskaźników dla danego powiatu. Adekwatność tą oceniano dopiero po uwzględnieniu tzw. wag, które pokazywały jaki udział procentowy ma dany wskaźnik przy ocenie adekwatności powiatu do profilu.

Dla przykładu poniżej przedstawiono model oceny adekwatności powiatu do profilu przemysłowego:

$$A = (a \cdot 0,3) + (b \cdot 0,3) + (c \cdot 0,2) + (d \cdot 0,1) + (e \cdot 0,1)$$

gdzie:

- A to ocena adekwatności powiatu do profilu przemysłowego jako suma:
- a – oceny oferty inwestycyjnej w skali 1 do 5 pomnożona przez 0,3 jako 30% udział tego wskaźnika w ostatecznej ocenie adekwatności
- b – ocena rynku pracy w skali 1 do 5 pomnożona przez 0,35 jako 35% udział tego wskaźnika w ostatecznej ocenie adekwatności
- c – ocena dostępności komunikacyjnej w skali 1 do 5 pomnożona przez 0,20 jako 20% udział tego wskaźnika w ostatecznej ocenie adekwatności
- d – ocena oferty edukacyjnej (szkoły ponad gimnazjalne i wyższe) w skali 1 do 5 pomnożona przez 0,10 jako 10% udział tego wskaźnika w ostatecznej ocenie adekwatności
- e – ocena udziału sektora przemysłowego w gospodarce powiatu w skali 1 do 5 pomnożona przez 0,05 jako 5% udział tego wskaźnika w ostatecznej ocenie adekwatności

Ad VIII. Ocena PIP dokonana według ww. metody pokazuje adekwatność poszczególnych powiatów do zdefiniowanych profili:

Tabela ocen adekwatności poszczególnych powiatów do profili inwestycyjnych

	brzeski	głubczycki	k-kozielski	kluczborski	krapkowicki	namysłowski	nyski	oleski	opolski	prudnicki	strzelecki
Przemysłowy	4,8	1,85	3,9	3,3	3,7	2,7	3,8	1,75	4,65	2,75	3,45
Turystyczny	1,85	1,65	2	2,35	2,4	2	3,5	1,35	3,55	1,9	2,05
Innowacyjny	2,7	1,7	3,3	1,2	1,7	1,1	1,9	1,2	4,5	1,1	1,8
Logistyczny	4,7	1,4	3,9	3,1	4	2,5	3,4	1,7	4,6	2,3	3,6
BPO (usług)	2,9	1,8	2,8	2,1	1,5	2,1	3,3	1,2	4,2	2,1	1,9
Energii Odn.	3,3	3,5	3,5	1,8	2,5	1,6	3,6	1,6	3	2,4	2,1

Skala ocen: 1 – niska adekwatność – 5 wysoka adekwatność.

Z wyżej przedstawionej tabeli wyników można odczytać wiele ciekawych wniosków, które powinny być przedmiotem refleksji co najmniej władz samorządowych poszczególnych powiatów, ale również poszczególnych samorządowych instytucji zabiegających o inwestycje, czy wreszcie samych inwestorów.

Co było oczywiste od początku – tzn., to że nie wszędzie można zrealizować każdą inwestycję (przy założeniu racjonalności potencjalnego inwestora) – znalazło dalsze rozwinięcie w postaci twierdzenia, że przeważająca większość powiatów Opolszczyzny ma w zasadzie podobny profil inwestycyjny. Dodatkowo ocena adekwatności profilu inwestycyjnego poszczególnych powiatów pokazuje, że większość powiatów jest na trudnej pozycji w wypadku starania się o inwestycje z profilu BPO czy też z zakresu innowacji. Inwestycje o tych profilach wymagają m. in. dostępności na terenie powiatu wolnej powierzchni biurowej – z czym poza powiatem opolskim – jest kiepsko, oraz obecności instytucji z sektora B+R, co również jest sporą barierą. Zresztą niskie nakłady w woj. opolskim na sektor B+R są wyraźną przeszkodą nie tylko w wypadku poszczególnych zabiegów inwestycyjnych ale konkurencyjności regionalnej gospodarki.

Najlepiej wypada ocena opolskich powiatów w wypadku adekwatności profilu przemysłowego. Tu w zasadzie poza typowo rolniczym powiatem głubczyckim i powiatem oleskim (na ocenie którego zaważyła niska – w stos. do innych powiatów – podaż szukających pracy i niska dostępność terenów inwestycyjnych) pozostałe powiaty wykazują co najmniej średnią adekwatność do profilu. Najsłabiej wypadła natomiast ocena adekwatności profilu BPO i innowacyjnego (co zaznaczono już powyżej). W wypadku tego pierwszego profilu lepiej niż średnio wypada tylko powiat opolski (wyróżnia się dostępnością powierzchni biurowej oraz ofertą szkół wyższych), a średnio powiat nyski, kędzierzyńsko – kozielski i brzeski. W przypadku profilu innowacyjnego wiodącym jest w zasadzie powiat opolski, ponadto dobrze wypada tu ocena powiatu kędzierzyńsko – kozielskiego i brzeskiego.

Przeciętnie wypada ocena adekwatności w zakresie profilu logistycznego – aczkolwiek wyniki nie mogą być tu zaskoczeniem. Liderami w tym zakresie są te powiaty, przez które przechodzi autostrada A-4 – opolski, brzeski, kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki i strzelecki. Powiaty te wyróżnia również dostępność do portu rzecznego, lub dobre skomunikowanie i niewielką odległość od lotniska we Wrocławiu i Katowicach.

Ocena profilu turystycznego w dużej mierze uzależniona jest od walorów turystycznych poszczególnych powiatów, wspartych oceną bazy hotelowo

– noclegowej. Wypada co najwyżej przeciętnie, ale też taka jest atrakcyjność turystyczna Opolszczyzny. Poza paroma większymi zbiornikami wodnymi, górami opawskimi i skromną ilością zabytków wyróżniających się na ogólnopolskiej mapie turystycznej (Zamek w Mosznej i Brzegu, rynków i kościołów z Opola i Nysy, Byczyny i Paczkowa itd.) oraz zaledwie kilkoma parkami rodzinnej rozrywki (Jurapark, Ogród Zoologiczny) trudno znaleźć zbyt wiele argumentów do rozwoju bazy turystycznej i oferty wypoczynkowej w województwie. Dowodem na to twierdzenie jest również sama ocena bazy hotelowo – noclegowej, opartej na danych zgromadzonych w API, która wykazała brak choćby jednego obiektu noclegowego w woj. o klasie 4*.

V Potencjał innowacyjny jako element profilu inwestycyjnego powiatów

Celem tego opracowania jest ukazanie stanu innowacyjności jako elementu profilu inwestycyjnego regionu opolskiego. Analizę przeprowadzono na poziomie NTS 4- powiatów tego regionu. Potencjalnym źródłem finansowego wsparcia województwa opolskiego jest Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka /źródło finansowania EFRR/ realizowany w ramach NSRO³ 2007-2013, tj.:

W ramach tego programu operacyjnego realizowane są projekty wpływające na rozwój woj. opolskiego w aspekcie społeczno – gospodarczym. Wspieranie szeroko rozumianej innowacyjności to cel tego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka⁴. Inwestycje w innowacje są kluczowymi dla długotrwałego wzrostu gospodarczego. Podmioty, które mogą być potencjalnymi beneficjentami programu, to przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu oraz jednostki naukowo-badawcze świadczące usługi dla przedsiębiorstw. W ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka wspierane są projekty, które są innowacyjne w skali kraju lub w skali międzynarodowej⁵. Wszystkie osie priorytetowe PO IG wspierają innowacyjność oraz działania związane z inwestycjami w sferę B+RT, gospodarką elektroniczną czy umiędzynarodowieniem polskiej gospodarki.

Ocena stopnia innowacyjności Opolszczyzny została dokonana w oparciu o dane stan na dzień 3.10.2010. Innowacyjność poszczególnych obiektów (powiatów, gmin) w układzie przestrzennym została wyrażona liczbą beneficjentów – przypadająca na daną jednostkę podziału terytorialnego, liczbą projektów i kwotą otrzymanego dofinansowania z UE. Rozważyć należy, któ-

3 Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia

4 02.10.2007 Komisarz ds. polityki regionalnej podpisał decyzję Komisji Europejskiej przyjmującą do realizacji Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka. 30.10.2007 Rada Ministrów przyjęła uchwałę w sprawie przyjęcia tego programu.

5 Opracowane na podstawie informacji: www.funduszeuropejskie.gov.pl/NSS/programy/krajowe/POIG/

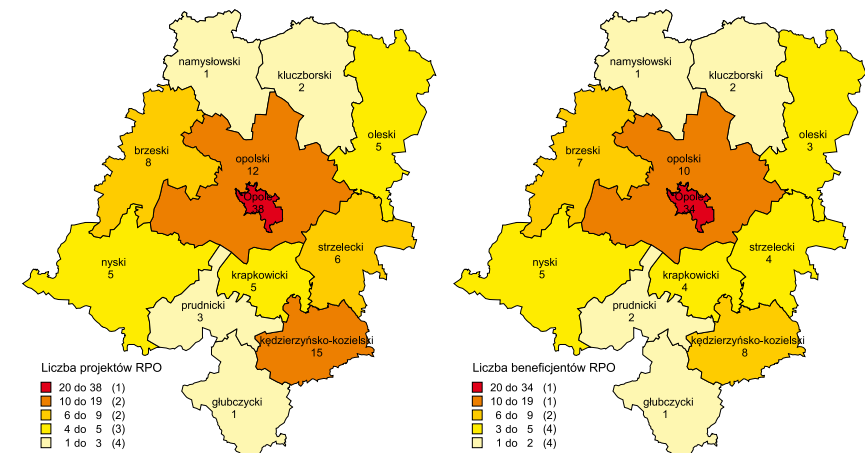
ry z wymienionych wskaźników najlepiej opisuje poziom innowacyjności danego regionu.

Część pierwsza zaprezentowanej analizy dotyczy beneficjentów PO IG. Wśród realizowanych w regionie opolskim priorytetów w ramach PO IG wymienić należy między innymi:

- działalność B+RT prowadzona w ośrodkach badawczych
- wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych)
- inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)
- inne inwestycje w przedsiębiorstwa.

Poniższy rysunek prezentuje zróżnicowanie liczby projektów i liczby beneficjentów POIG w podziale na powiaty Opolszczyzny.

Rysunek 1. Liczba projektów i liczba beneficjentów POIG w podziale na powiaty Opolszczyzny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>⁶

6 Lista beneficjentów POIG stan na dzień 3.10.2010.

Największa liczba projektów i liczba beneficjentów przypada na powiaty: grodzki Opole, kędzierzyńsko-kozielski i opolski. Jednakże zaprezentowane poniżej w tabeli 1. zestawienie ogólnych kwot dotacji z UE otrzymanych w ramach PO IG w podziale na poszczególne powiaty ukazuje inny obraz innowacyjności.

Tabela 1. Dofinansowanie beneficjentów PO IG w podziale na powiaty Opolszczyzny.

Powiat	Beneficjenci PO IG		Dofinansowanie z PO IG	
	Liczba	Udział (%)	PLN	Udział (%)
brzeski	7	8,64	22 147 129,53	8,955
głubczycki	1	1,23	8 500,00	0,003
k. -kozielski	8	9,88	94 342 867,11	38,148
kluczborski	2	2,47	111 364,43	0,045
krapkowicki	4	4,94	31 723 810,50	12,828
miasto Opole	34	41,98	16 694 401,30	6,750
namysłowski	1	1,23	13 912 718,13	5,626
nyski	5	6,17	1 344 791,89	0,544
oleski	3	3,70	1 059 397,50	0,428
opolski	10	12,35	11 822 182,35	4,780
prudnicki	2	2,47	17 167 306,35	6,942
strzelecki	4	4,94	36 973 523,15	14,950
Razem	81	100,00	247 307 992,24	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

Największą ogólną kwotę dotacji z UE otrzymaną w ramach dofinansowania projektów w PO IG przypada na powiaty: kędzierzyńsko-kozielski, strzelecki i krapkowicki.

Analizując kwoty dofinansowania poszczególnych projektów na uwagę zasługują projekty, które otrzymały najwyższe dofinansowanie w ramach PO IG, prezentuje to poniższa tabela 2.

Tabela 2. Powiaty i gminy w których beneficjenci otrzymali największe kwoty dofinansowania w ramach PO IG

Powiat	Gmina	Kwota dofinansowania
kędzierzyńsko-kozielski	Kędzierzyn-Koźle	34 102 226,76
krapkowicki	Gogolin	23 602 800,00
brzeski	Skarbimierz	20 553 000,00
strzelecki	Kolonowskie	18 069 098,15
prudnicki	Biała	17 000 000,00
strzelecki	Strzelce Opolskie	16 986 400,00
kędzierzyńsko-kozielski	Kędzierzyn-Koźle	15 324 355,05
kędzierzyńsko-kozielski	Kędzierzyn-Koźle	13 912 481,25
namysłowski	Wilków	13 912 718,13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

Oprócz wskazanych wcześniej powiatów: kędzierzyńsko-kozielskiego, strzeleckiego i krapkowickiego, na uwagę ze względu na największe kwoty dofinansowania poszczególnych projektów wymienić należy powiaty: brzeski, prudnicki i namysłowski.

Innym źródłem finansowania realizacji projektów wpływających na rozwój województwa są środki EFRR uruchamiane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego WO 2007-2013. W drugiej części opracowania zaprezentowana zostanie analiza beneficjentów RPO WO w podziale na powiaty Opolszczyzny.

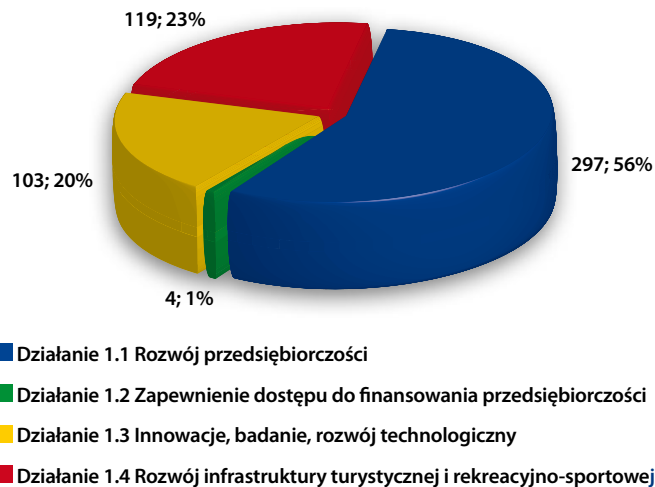
Wśród realizowanych działań w ramach osi priorytetowej **Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu** RPO WO 2007-2013 wymienić należy⁷:

- Działanie 1.1 Rozwój przedsiębiorczości
- Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu
- Poddziałanie 1.1.2 Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach
- Działanie 1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości

⁷ Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013, wersja nr 12. Dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą nr 1324 /2008 z Opole, styczeń 2010 r.

- Działanie 1.3 Innowacje, badania, rozwój technologiczny
- Poddziałanie 1.3.1 Wsparcie sektora B+RT oraz innowacji na rzecz przedsiębior.
- Poddziałanie 1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach
- Działanie 1.4 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej
- Poddziałanie 1.4.1 Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa
- Poddziałanie 1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny

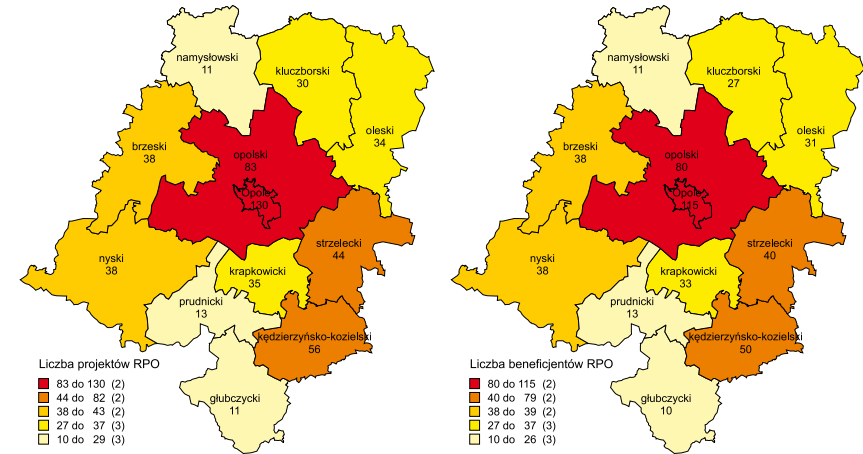
Rysunek 2. Struktura udziału projektów wg działań RPO WO 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

Poniższy rysunek 3. prezentuje zróżnicowanie liczby projektów i liczby beneficjentów RPO WO w podziale na poszczególne powiaty Opolszczyzny.

Rysunek 3. Liczba projektów i liczba beneficjentów RPO w podziale na powiaty Opolszczyzny.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>⁸

Największa liczba projektów i liczba beneficjentów przypada na powiaty: grodzki Opole, opolski i kędzierzyńsko-kozielski. Zaprezentowane poniżej w tabeli 3. zestawienie ogólnych kwot dotacji z UE otrzymanych w ramach RPO WO w podziale na poszczególne powiaty ukazuje analogiczny obraz innowacyjności.

Tabela 3. Dofinansowanie beneficjentów RPO WO w podziale na powiaty Opolszczyzny.

Powiat	Beneficjenci RPO		Dofinansowanie z RPO WO	
	Liczba	Udział (%)	PLN	Udział (%)
brzeski	38	7,82	30 526 869,29	6,76
głubczycki	10	2,06	4 389 584,75	0,97
kędzierzynsko-kozielski	50	10,29	41 018 249,95	9,09
kluczborski	27	5,56	27 151 932,50	6,02
krapakowicki	33	6,79	25 345 877,37	5,62
miasto Opole	115	23,66	154 401 306,50	34,21

8 Lista beneficjentów POIG stan na dzień 30.09.2010.

Powiat	Beneficjenci RPO		Dofinansowanie z RPO WO	
	Liczba	Udział (%)	PLN	Udział (%)
namysłowski	11	2,26	8 812 427,40	1,95
nyski	38	7,82	32 421 744,47	7,18
oleski	31	6,38	23 391 347,09	5,18
opolski	80	16,46	59 990 628,69	13,29
prudnicki	13	2,67	12 960 723,67	2,87
strzelecki	40	8,23	30 971 571,34	6,86
Razem	486	100,00	451 382 263,02	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

Analizując kwoty dofinansowania poszczególnych projektów na uwagę zasługują projekty, które otrzymały najwyższe dofinansowanie w ramach RPO WO, prezentuje to tabela 4.

Tabela 4. Powiaty i gminy w których beneficjenci otrzymali największe kwoty dofinansowania w ramach RPO WO

Powiat	Gmina	Kwota dofinansowania
Powiat m. Opole	M. Opole	23 000 000,00
Powiat m. Opole	M. Opole	23 000 000,00
Powiat m. Opole	M. Opole	20 000 000,00
Powiat m. Opole	M. Opole	14 966 563,53
Powiat brzeski	Brzeg	10 298 302,65
Powiat m. Opole	M. Opole	10 000 000,00
Powiat m. Opole	M. Opole	9 119 704,46
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	Polska Cerekiew	5 801 041,75
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	Kędzierzyn-Koźle	5 099 606,84
Powiat oleski	Dobrodzień	5 098 316,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>

Oprócz wskazanych wcześniej powiatów: grodzkiego Opole, opolskiego i kędzierzyńsko-kozielskiego, na uwagę ze względu na największe kwoty dofinansowania poszczególnych projektów wymienić należy powiaty: brzeski i oleski.

Podsumowując analizę zauważyć należy, iż potencjał innowacyjny powiatów regionu opolskiego jest zróżnicowany przestrzennie. Jeśli wyznacznikiem innowacyjności jest ponoszenie na ten cel nakładów rozumianych jako wcześniejsza ich absorpcja z programów finansowanych z UE to:

- w ramach środków z PO IG największa kwota dofinansowania przypada na powiat kędzierzyńsko-kozielski – 94 342 867,11 PLN (38,14%), następnie strzelecki – 36 973 523,15 PLN (14,95 %) i krapkowicki – 31 723 810,50 PLN (12,83%). Ze względu na kwotę dofinansowania na uwagę zasługują również projekty innowacyjne realizowane w powiatach: brzeskim, prudnickim i namysłowskim.
- w ramach RPO WO największa kwota dofinansowania przypada na powiat grodzki Opole – 154 401 306,50 PLN (34,21%), powiat opolski 59 990 628,69 PLN (13,29%) i powiat kędzierzyńsko-kozielski – 41 018 248,95 PLN (9,09%). Ze względu na kwotę dofinansowania na uwagę zasługują również projekty innowacyjne realizowane w powiatach: brzeskim i oleskim.

Innowacyjność regionu to również tworzenie otoczenia sprzyjającego innowacyjności firm i wykorzystanie istniejącego potencjału. Jest to rola instytucji wspierających innowacyjność: centrów transferu technologii, inkubatorów przedsiębiorczości, parków naukowo-technologicznych. Wielkość nakładów na działalność badawczo – rozwojową, potencjał naukowy i szkolnictwo wyższe jest kluczem do zwiększania podstaw dla innowacyjności firm, a tym samym innowacyjności regionu który jest ich otoczeniem.

Mirosława Szewczyk

VI. Analiza lokalizacji jako element analiz gospodarki woj. opolskiego

Wstęp

W ramach analizy gospodarki powiatów województwa opolskiego zastosowana została analiza lokalizacji (location quotient) opierająca się na danych pochodzących z Banku Danych Regionalnych GUS. Celem zastosowanej analizy było wskazanie rodzajów kluczowych sekcji gospodarki powiatów województwa opolskiego.

Analizie poddane zostały dane dotyczące:

liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według branż (sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2004⁹) (2004 r. i 2009 r.)

liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.).

Opis metody

Wskaźnik lokalizacji LQ^{10} oblicza się według wzoru:

9 Sekcja A – Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, Sekcja B – Rybactwo, Sekcja C – Górnictwo, Sekcja D – Przetwórstwo przemysłowe, Sekcja E – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, Sekcja F – Budownictwo, Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, Sekcja H – Hotele i restauracje, Sekcja I – Transport, gospodarka magazynowa i łączność, Sekcja J – Pośrednictwo finansowe, Sekcja K – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, Sekcja L – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne, Sekcja M – Edukacja, Sekcja N – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna, Sekcja O – Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała, Sekcja P – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, Sekcja Q – Organizacje i zespoły eksterytorialne.

10 W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 uzyskany wynik należy interpretować w sposób następujący: wartość $LQ > 1$ oznacza, że w obszarze badanym (powiecie) koncentracja firm zarejestrowanych w danej sekcji jest wyższa, niż średnio w obszarze referencyjnym (Polsce); wartość $LQ < 1$ oznacza, że w obszarze badanym (powiecie) koncentracja firm zarejestrowanych w danej sekcji jest niższa, niż średnio w obszarze referencyjnym (Polsce); wartość $LQ = 1$ (ponieważ wskaźnik rzadko przyjmuje wartość 1 dopuszcza się odchylenie $\pm 0,15$) oznacza, że rozkład analizowanej zmiennej w obszarze badanym (powiecie) przebiega bardzo podobnie względem rozkładu tej

$$LQ = \left(E'_{ib} / E'_b \right) / \left(E'_{ir} / E'_r \right)$$

gdzie:

E'_{ib} – zmienna w sektorze i , w obszarze badanym b , w danym okresie t ,

E'_b – zmienna we wszystkich sektorach w badanym obszarze b , w danym okresie t ,

E'_{ir} – zmienna w sektorze i , w obszarze referencyjnym r , w danym okresie t ,

E'_r – zmienna we wszystkich sektorach w obszarze referencyjnym r , w danym okresie t .

Zastosowanie metody wskaźnika lokalizacji pozwoliło na ocenę stopnia koncentracji przestrzennej badanego zjawiska względem obszaru referencyjnego (Polski). Dzięki temu, możliwe jest wskazanie sekcji rozwojowych. Wskaźnik lokalizacji, poza dostarczeniem statycznego obrazu sytuacji do analiz porównawczych, pozwolił również na wskazanie różnic w dynamice rozwoju poszczególnych sekcji.

Wyniki analizy – powiat brzeski

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie brzeskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 1):

- wyższy poziom koncentracji¹¹ niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje: A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; F – budownictwo, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2009 r. cechował sekcję K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

zmiennej w obszarze referencyjnym (Polsce). W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym uzyskany wynik należy interpretować w sposób następujący: wartość $LQ > 1$ oznacza, że w obszarze badanym (powiecie) udział pracujących w danym sektorze jest wyższy, niż średnio w obszarze referencyjnym (Polsce); wartość $LQ < 1$ oznacza, że w obszarze badanym (powiecie) udział pracujących w danym sektorze jest niższy, niż średnio w obszarze referencyjnym (Polsce); wartość $LQ = 1$ (ponieważ wskaźnik rzadko przyjmuje wartość 1 dopuszcza się odchylenie $\pm 0,15$) oznacza, że udział pracujących w danym sektorze w obszarze badanym (powiecie) jest podobny jak w obszarze referencyjnym (Polsce).

11 Uwzględniono odchylenie $\pm 0,15$, czyli uwzględniono te sekcje, dla których wartość współczynnika lokalizacji $LQ > 1,15$.

Tabela 1. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat brzeski) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	1,57	0,59	0,82	0,81	1,14	0,94	0,74	0,80	1,04	1,28	0,99	1,08	0,92	0,85
2009	1,44	0,13	0,86	0,50	1,29	0,95	0,73	0,71	0,99	1,20	0,86	0,93	0,81	0,88

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie brzeskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 2):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy.

Tabela 2. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat brzeski) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	1,34	1,12	0,83
2008	1,37	1,12	0,83

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat głubczycki

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie głubczyckim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 3):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje: A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 r. cechował sekcje: E – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarcze, M – edukacja.

Tabela 3. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat głubczycki) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	2,23	0,46	0,66	1,35	0,85	0,99	0,91	0,84	0,99	1,20	2,46	1,19	0,92	0,92
2009	2,32	0,32	0,66	1,07	1,11	0,98	0,76	0,69	0,96	1,08	2,36	1,11	0,88	1,05

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie głubczyckim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 4):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy.

Tabela 4. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat głubczycki) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	2,03	0,78	0,78
2008	2,06	0,94	0,73

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat kędzierzyńsko-kozielski

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 5):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcję L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (w tej sekcji na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 r. cechował sekcję K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarcze.

Tabela 5. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat kędzierzyńsko-kozielski) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	0,81	0,21	0,86	0,62	1,02	0,95	1,13	0,95	1,13	1,16	1,26	1,07	1,07	0,95
2009	0,84	0,58	0,93	0,82	0,98	1,00	1,13	0,88	1,01	1,11	1,24	1,00	1,01	0,98

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 6):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor przemysłowy.

Tabela 6. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat kędzierzyńsko-kozielski) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	0,90	1,35	0,85
2008	0,96	1,30	0,86

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat kluczborski

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie kluczborskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 7):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje: A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 r. cechował sekcje: K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarcze, M – edukacja

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2009 r. cechował sekcję F – budownictwo.

Tabela 7. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat kluczborski) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	2,00	0,31	0,94	0,91	1,12	0,89	0,86	0,67	1,10	1,19	1,28	1,44	0,95	0,85
2009	1,94	0,20	1,02	0,46	1,20	0,92	0,84	0,67	0,97	1,09	1,24	1,10	0,86	0,91

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie kluczborskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 8):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy.

Tabela 8. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat kluczborski) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	1,71	0,93	0,81
2008	1,72	1,01	0,79

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat krapkowicki

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie krapkowickim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 9):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje: A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; F – budownictwo; H – hotele i restauracje; L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 r. cechował sekcje: E – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, J – pośrednictwo finansowe; M – edukacja
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2009 r. cechował sekcje O+P+Q – działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, organizacje i zespoły eksterytorialne.

Tabela 9. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat krapkowicki) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	1,15	0,83	0,95	1,22	1,26	0,88	1,29	0,79	1,24	0,96	1,88	1,21	1,06	1,07
2009	1,22	0,54	1,01	0,77	1,30	0,88	1,23	0,80	1,03	0,91	1,72	1,05	0,91	1,18

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie krapkowiickim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 10):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor przemysłowy.

Tabela 10. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat krapkowiicki) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	0,97	1,92	0,53
2008	0,95	1,94	0,53

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat namysłowski

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie namysłowskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 11):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje: A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; L – administracja

publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 r. cechował sekcję M – edukacja
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2009 r. cechował sekcję F – budownictwo.

Tabela 11. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat namysłowski) w 2004 i 2009 r.

	AB	CE	D	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	3,10	0,53	0,84	1,11	0,88	1,02	0,86	0,92	0,97	2,02	1,51	1,04	0,88
2009	2,76	0,33	0,92	1,25	0,93	1,02	0,81	0,82	0,88	1,78	1,12	0,94	0,86

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie namysłowskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 12):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy.

Tabela 12. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat namysłowski) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	2,12	1,00	0,65
2008	1,94	1,22	0,62

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat nyski

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie nyskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 13):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 r. cechował sekcję L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne.

Tabela 13. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat nyski) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	1,38	0,40	0,91	0,71	0,88	1,07	1,13	0,67	1,10	1,10	1,16	0,99	0,82	0,96
2009	1,39	0,83	0,94	0,94	1,10	1,07	1,06	0,64	1,00	1,01	1,12	0,92	0,78	0,97

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie nyskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 14):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy.

Tabela 14. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat nyski) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	1,42	1,02	0,86
2008	1,43	1,04	0,86

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat oleski

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie oleskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 15):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; D – przetwórstwo

przemysłowe; E – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne; M – edukacja (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce).

Tabela 15. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat oleski) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	3,44	0,71	1,34	1,47	1,02	0,94	0,96	0,64	0,88	0,56	2,64	1,54	1,05	0,97
2009	3,40	0,98	1,34	1,25	1,10	0,97	0,83	0,66	0,84	0,55	2,44	1,25	0,93	1,03

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie oleskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 16):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy.

Tabela 16. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat oleski) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	2,61	0,94	0,52
2008	2,66	1,04	0,52

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat opolski

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie opolskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 17):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; D – przetwórstwo przemysłowe; F – budownictwo; L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubez-

pieczenie zdrowotne; M – edukacja (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce).

Tabela 17. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat opolski) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	2,79	0,37	1,16	0,87	1,49	0,82	0,99	0,87	0,94	0,82	1,55	1,05	0,70	0,98
2009	2,57	0,46	1,18	0,91	1,52	0,83	0,94	0,85	0,91	0,79	1,36	0,95	0,70	0,97

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie opolskim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 18):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy i przemysłowy.

Tabela 18. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat opolski) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	1,48	1,42	0,63
2008	1,46	1,47	0,63

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat prudnicki

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie prudnickim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 19):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 r. cechował sekcje: K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; L – administracja publiczna i obrona narodowa;

obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2009 r. cechował sekcję M – edukacja.

Tabela 19. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat prudnicki) w 2004 i 2009 r.

	AB	CE	D	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	1,86	0,75	0,85	0,86	0,96	1,10	0,75	1,07	1,17	2,30	1,15	1,02	0,90
2009	2,30	0,83	0,82	0,97	0,99	1,04	0,64	0,88	1,04	2,14	1,23	0,98	0,98

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie prudnickim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 20):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy.

Tabela 20. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat prudnicki) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	2,17	0,97	0,65
2008	2,42	0,81	0,70

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – powiat strzelecki

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie strzeleckim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 21):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje A+B – rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo; E – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; F – budownictwo; L – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia

społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne; M – edukacja; O+P+Q – działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, organizacje i zespoły eksterytorialne (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce),

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2009 r. cechował sekcje C – górnictwo;
- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 r. cechował sekcję N – ochrona zdrowia i pomoc społeczna.

Tabela 21. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat strzelecki) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	1,86	0,40	0,91	1,63	1,24	0,90	1,00	0,89	1,05	0,77	2,19	1,52	1,17	1,19
2009	1,89	1,51	0,91	1,56	1,33	0,94	1,06	0,88	0,94	0,69	1,90	1,27	1,03	1,17

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie strzeleckim uzyskano następujące wyniki (por. tabela 22):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor rolniczy

Tabela 22. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat strzelecki) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	1,47	1,00	0,85
2008	1,44	1,12	0,81

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki analizy – miasto Opole

W przypadku analizy liczby zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD 2004 w powiecie grodzkim Opole uzyskano następujące wyniki (por. tabela 23):

- wyższy poziom koncentracji niż w Polsce w 2004 i 2009 r. cechował sekcje J – pośrednictwo finansowe; K – obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (w tych sekcjach na terenie powiatu zarejestrowanych jest proporcjonalnie więcej firm niż w Polsce).

Tabela 23. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD (powiat grodzki Opole) w 2004 i 2009 r.

	AB	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	OPQ
2004	0,37	0,63	0,67	0,58	0,92	0,85	0,82	0,85	1,51	1,65	0,56	0,89	1,13	1,04
2009	0,37	0,57	0,74	0,68	0,84	0,89	0,93	0,89	1,43	1,53	0,59	0,90	1,01	1,03

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku analizy liczby pracujących w sektorze rolniczym, przemysłowym, usługowym (2004 r. i 2008 r.) w powiecie grodzkim Opole uzyskano następujące wyniki (por. tabela 24):

- wyższy poziom koncentracji liczby pracujących niż w Polsce w 2004 i 2008 r. cechował sektor usługowy.

Tabela 24. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach (powiat grodzki Opole) w 2004 i 2008 r.

	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy
2004	0,08	0,93	1,33
2008	0,08	0,84	1,34

Źródło: opracowanie własne.

Wnioski i dyskusja

Zastosowanie metody wskaźnika lokalizacji pozwala na wstępną ocenę stopnia koncentracji przestrzennej badanego zjawiska w powiatach województwa opolskiego względem obszaru referencyjnego (Polski). Współczynnik lokalizacji, poza dostarczeniem statycznego obrazu sytuacji do analiz porównawczych, pozwala również na wskazanie różnic w dynamice rozwoju poszczególnych sekcji. Koncentracja wydaje się być zjawiskiem o niewielkiej

zmienności (por. tabele 25-26). W przypadku współczynnika lokalizacji ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD przesunięcia w ramach sekcji są niewielkie (por. tabela 25), a w przypadku współczynnika lokalizacji ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach – zjawisko koncentracji w badanym okresie nie podlegało zmianom (por. tabela 26).

Tabela 25. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych sekcjach PKD – powiaty o wysokim wskaźniku koncentracji (LQ>1,15).

Sekcja wg PKD 2004	2004 r.	2009 r.
A, B	brzeski, głubczycki, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, nyski, oleski, opolski, prudnicki, strzelecki	brzeski, głubczycki, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, nyski, oleski, opolski, prudnicki, strzelecki
C	-	strzelecki
D	oleski, opolski	oleski, opolski
E	głubczycki, krapkowicki, oleski, strzelecki	oleski, strzelecki
F	krapkowicki, opolski, strzelecki	brzeski, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, opolski, strzelecki
H	krapkowicki	krapkowicki
J	krapkowicki, Opole	Opole
K	brzeski, głubczycki, kluczborski, kędzierzyńsko-kozielski, Opole	brzeski, Opole
L	głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, nyski, opolski, strzelecki	głubczycki, kędzierzyńsko-kozielski, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, opolski, strzelecki
M	głubczycki, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, oleski, prudnicki, strzelecki	oleski, prudnicki, strzelecki
N	strzelecki	-
O, P, Q	krapkowicki, strzelecki	krapkowicki, strzelecki

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 26. Wyniki analizy z zastosowaniem współczynnika lokalizacji (LQ) ze względu na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach – powiaty o wysokim wskaźniku koncentracji (LQ>1,15).

Sektor	2004 r.	2008 r.
Sektor rolniczy	brzeski, głubczycki, kluczborski, namysłowski, nyski, oleski, opolski, prudnicki, strzelecki	brzeski, głubczycki, kluczborski, namysłowski, nyski, oleski, opolski, prudnicki, strzelecki
Sektor przemysłowy	kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki, namysłowski, opolski	kędzierzyńsko-kozielski, krapkowicki, namysłowski, opolski
Sektor usług	Opole	Opole

Źródło: opracowanie własne.

Zmienne, które należy uznać za istotne wskaźniki rozwoju powiatu w aspekcie gospodarczym to m.in.:

- liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD,
- poziom zatrudnienia według sekcji PKD,
- produkcja sprzedana przemysłu według działów przemysłu.

Szeroki zakres i różnorodność zmiennych, przyjętych jako wskaźniki rozwoju gospodarki, mogłyby umożliwić przeprowadzenie wieloaspektowej analizy gospodarki lokalnej. Niestety, w Banku Danych regionalnych GUS na poziomie powiatu dostępne są jedynie dane odnośnie liczby podmiotów gospodarki narodowej ogółem według sekcji PKD.

Jadwiga Ratajczak, WSZiA w Opolu

VII. Oferta kształcenia w placówkach edukacyjnych województwa opolskiego

Wzajemna współzależność między gospodarką i sferą społeczną, a także rola i znaczenie czynnika pracy w każdej z tych dziedzin, wykluczają w praktyce możliwość osiągnięcia znaczących i trwałych sukcesów transformacji systemu gospodarczego bez równoległe prowadzonych zmian w polityce społecznej. Współczesna gospodarka w coraz większym stopniu opiera się na wiedzy i zdolności do innowacji, a więc na człowieku i możliwościach jego uczestnictwa w dynamicznie rozwijającej się gospodarce. Kapitał ludzki zaczyna odgrywać znaczącą rolę, stając się jednym z najważniejszych czynników wzrostu gospodarczego. Oznacza to konieczność, przygotowania kadr kwalifikowanych o takim poziomie wykształcenia i strukturze zawodowej, które będą odpowiadać nowym potrzebom gospodarki i społeczeństwa.

Taki stan rzeczy stawia konkretne wymagania wobec systemu kształcenia, który powinien odpowiadać rosnącym aspiracjom edukacyjnym społeczeństwa oraz adoptować się do zapotrzebowania rynku pracy.

Województwo opolskie charakteryzuje się gęstą siecią placówek szkolnych wszystkich poziomów kształcenia. Bogata oferta edukacyjna, zaferowana mieszkańcom województwa zarówno przez placówki publicznego jak i niepublicznego sektora edukacji, zaowocowała znacznym wzrostem liczby osób legitymujących się wykształceniem zawodowym, średnim i wyższym. Na szczególną uwagę zasługuje zauważany w województwie opolskim bardzo dynamiczny rozwój niepublicznego sektora edukacji (głównie na średnim i wyższym poziomie kształcenia), który w celu lepszego zaspokojenia edukacyjnych potrzeb mieszkańców podejmuje szereg inwestycji przejawiających się zwiększającą się ilością bardzo dobrze wyposażonych placówek oświatowych.

Jak wskazują dane zawarte w tab.1. w województwie opolskim funkcjonowało w roku szkolnym 2009/2010 55 placówek szkolnictwa zawodowego, 47 techników, 43 licea ogólnokształcące, 19 liceów profilowanych, 50 szkół

policealnych, 82 szkoły dla dorosłych i 6 uczelni wyższych. Nadmienić jednak należy, że liczba placówek szkolnictwa wyższego nie odpowiada rzeczywistości, gdyż uwzględnia jedynie te placówki których jednostki macierzyste znajdują się na terenie województwa opolskiego. Wszystkie uczelnie wyższe będące ośrodkami zamiejscowym wykazywane są w statystyce rodzimych województw i nie są uwzględniane w województwie opolskim. Nie należy jednak pomijać ich w analizach, gdyż mają one również duży wkład w proces podnoszenia jakości kształcenia mieszkańców województwa opolskiego. Mowa tutaj o Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu z ośrodkiem zamiejscowym w Opolu oraz Wyższej Szkole im. Bogdana Jańskiego w Warszawie z ośrodkiem w Opolu.

Każda z placówek oświatowych województwa opolskiego bez względu na poziom kształcenia oferuje swoim słuchaczom możliwość pozyskania wiedzy wielokierunkowej. Wielokierunkowość ta umożliwia absolwentom szkół gimnazjalnych pozyskanie konkretnego zawodu zgodnie z ich zainteresowaniami oraz potrzebami rynków pracy. Na poziomie zasadniczych szkół zawodowych jak wskazują dane w tab. 2 największym zainteresowaniem cieszą się kierunki ekonomiczno-administracyjny, inżynierijsko-techniczny, produkcji i przetwórstwa, budowlany, usługowy realizowane w każdym z powiatów województwa opolskiego. Podobnie przedstawia się sytuacja na poziomie techników, liceów profilowanych czy szkół policealnych. W każdej z tych placówek, największa liczba uczących się pozyskuje przygotowanie zawodowe głównie w dziedzinie ekonomii, administracji, pracy społecznej, budownictwa, usług dla ludności i informatyki. Oznaczać to może, że potencjalni przyszli pracodawcy w każdym z powiatów województwa opolskiego będą mogli pozyskać pracowników legitymujących się wyżej wymienionym przygotowaniem zawodowym.

Licea ogólnokształcące

Zwiększające się w ostatnim czasie znaczenie wiedzy i wykształcenia powoduje że największym zainteresowaniem absolwentów szkół gimnazjalnych cieszą się licea ogólnokształcące, umożliwiające kontynuację nauki na uczelniach wyższych.

W roku szkolnym 2009 /2010 naukę w liceach ogólnokształcących umożliwiły absolwentom gimnazjów wszystkie powiaty województwa opolskiego.

Najwięcej liceów znajduje się na terenie miasta Opola (9), powiatu nyskiego (7), opolskiego (5), kędzierzyńsko-kozielskiego (5), prudnickiego (5).

Wszystkie licea ogólnokształcące kształcą młodzież w oddziałach profilowanych, zależnych od ilości godzin poszczególnych wiodących w tych profilach przedmiotów. W przeważającej większości licea ogólnokształcące województwa opolskiego podejmują się kształcenia w profilach: matematyczno-fizycznym, biologiczno-chemicznym, informatycznym, humanistycznym, ogólnym oraz językowym (niektóre zajęcia prowadzone są w języku angielskim lub niemieckim).

Tabela 1. Ilość szkół na poszczególnych poziomach kształcenia w województwie opolskim według powiatów w roku szkolnym 2009/2010

Powiaty	Zasadnicze zawodowe	Technika	Licea ogólnokształcące	Licea profilowane	Policealne, pomaturalne	Wyższe	Szkoły dla dorosłych
brzeski	4	5	3	2	7	1	14
kluczborski	4	5	4	2	7	-	4
namysłowski	5	2	2	1	3	-	7
nyski	9	9	7	5	11	1	16
prudnicki	6	4	5	2	4	-	4
głubczycki	3	2	3	2	4	-	5
k.-kozielski	4	6	5	3	9	-	9
krapkowicki	3	2	2	1	1	-	6
oleski	7	5	4	-	2	-	7
opolski	4	4	5	-	1	-	5
strzelecki	6	3	3	1	1	-	5
miasto na pr. powiatu – Opole	8	11	9	3	29	4	24
RAZEM	55	47	43	19	50	6	82

Źródło: Opracowanie statystyczne Urzędu Statystycznego w Opolu.
„Portrety powiatów województwa opolskiego w 2009 roku”.

Tabela 2. Kierunki kształcenia na poszczególnych poziomach nauki w województwie opolskim według powiatów (rok szkolny 2009/2010)

szkoły	brzeski	kluczborski	namysłowski	nyski	prudnicki	głubczycki	k.-kozielski	krapkowicki	oleski	opolski	strzelecki	miasto na pr. powiatu Opole
Zasadnicze zawodowe												
- artystyczny					x							x
- ekon.-adm.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- inż.-tech.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- prod.-przetw.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- roln.-leś.-ryb.		x	x	x					x		x	
- usługowe	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- budownictwo	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Technika												
- artystyczny												x
- społeczny	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
- ekon.-adm.	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x
- informatycz.	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x
- inż.-tech.	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x
- prod.-przetw.	x		x	x		x			x			x
- arch. budow.	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x
- rol. leś. ryb.	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
- weterynarz				x								
- usługowy	x	x	x	x	x	x	xx		x	x	x	xx
- ochr. środow.	x				x							x
Licea profilo.												
- ekon.-adm.		x		x			x					x
- środowisko.			x	x	x							
- rolno.-spoż.												
- socjalny		x	x		x	x	x	x			x	x
- usług.-gosp.	x			x								x
- informatycz.	x	x		x	x	x	x					x

szkoły	brzeski	kluczborski	namysłowski	nyski	prudnicki	głubczycki	k-kozielski	krakowicki	oleski	opolski	strzelecki	miasto na pr. powiatu Opole
Licea ogólnokształcące	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Policealne Pomaturalne												
- pedagogicz.												x
- społeczne	x					x						x
- ekon.-adm.	x	x	x	x	x		x		x			x
- informatycz.	x	x	x	x		x	x	x	x	x		x
- inż.-tech.	x											x
- arch.-bud.	x											x
- rolnicze	x	x		x	x	x				x		
- medyczne	x			x	x		x					x
- opieka społ.	x			x	x	x						x
- usługowe	x	x		x	x		x					x
- ochron.-bezp.	x	x	x	x			x	x	x		x	x
Wyższe												
- ekonomiczn	x			x								xx
- humanistyny	x			x								x
- pedagog.												x
- filolog.				x								x
- mat. fiz. chem.												x
- techn.-inf.												x
- praw.-adm.												x
- polit.-socj.												x
- teologiczny												x
- mech.-inż.												x
- inż. prod.												x
- budowlany												x
- medyczny				x								x

Źródło. Opracowanie własne na podstawie Roczników statystycznych GUS z 2010 roku

Licea profilowane (czas trwania nauki – 3 lata)

Plan nauczania w liceum profilowanym zawiera, oprócz zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, odpowiednie zajęcia z zakresu kształcenia ogólnie zawodowego na 6 kierunkach. Ukończenie liceum profilowanego umożliwi uzyskanie świadectwa dojrzałości preferującego do podjęcia studiów wyższych.

Wśród zaoferowanych kierunków największym zainteresowaniem cieszyły się:

1. kierunek ekonomiczno-administracyjny z kierunkiem transportowo-spedycyjnym
2. kierunek zarządzanie informacją
3. kierunek usługowo-gospodarczy
4. kierunek kształtowanie środowiska
5. profil rolniczo-spożywczy,
6. kierunek socjalny

W ramach realizowanych kierunków kształcenia absolwenci liceów profilowanych legitymują się zawodami w następujących specjalnościach, zasilając tym samym powiatowe rynki pracy.

Tabela 3. Kierunki przygotowania zawodowego absolwentów liceów profilowanych

Zawód	Powiat
pracownik usługowo-gospodarczy	brzeski, głubczycki, strzelecki, k-kozielski, nyski
pracownik ekonomiczno-administr.	brzeski, głubczycki, kluczborski, oleski, k-kozielski, nyski, m. Opole
zarządzanie informacją	brzeski, głubczycki, kluczborski, nyski
elektrotechnik	głubczycki, brzeski, m. Opole
pracownik socjalny	głubczycki, kluczborski, oleski, m. Opole, prudnicki, strzelecki, k-kozielski, nyski
kształtowanie środowiska	prudnicki, brzeski, k-kozielski, m. Opole, nyski
transportowo-spedycyjny	głubczycki, brzeski
mechatronik	k-kozielski, m. Opole, nyski
elektronik	m. Opole

Źródło: Informator o publicznych i niepublicznych szkołach ponadgimnazjalnych województwa opolskiego. Kuratorium Oświaty w Opolu. Opole 2009

Technika

Czas trwania nauki w technikum rozpisany jest na okres 4 lat. Plan nauczania zawiera oprócz zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, zajęcia z zakresu kształcenia zawodowego określone w programach nauczania dla poszczególnych zawodów. Ukończenie technikum umożliwi uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, a także uzyskanie świadectwa dojrzałości. W powiatach województwa opolskiego w 47 technicach, absolwenci pozyskują kwalifikacje zawodowe na poziomie średnim w następujących zawodach:

Tabela 3. Wykaz zawodów pozyskiwanych w trakcie nauki w technicach województwa Opolskiego według powiatów

Zawody uzyskiwane w trakcie nauki w technicach	Powiat
technik ekonomista	brzeski, głubczycki, opolski, k-kozielski, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, nyski, oleski, m. Opole, prudnicki, strzelecki
technik agrobiznesu	opolski, oleski, kluczborski, k-kozielski, namysłowski, m. Opole, prudnicki, brzeski
technik archit. krajobrazu	kluczborski, głubczycki, oleski, k-kozielski, namysłowski, nyski, opolski, prudnicki, brzeski
technik mechanik	brzeski, głubczycki, oleski, k-kozielski, kluczborski, namysłowski, nyski, oleski, m. Opole, prudnicki, strzelecki
technik elektryk i elektronik	brzeski, głubczycki, k-kozielski, kluczborski, nyski, oleski, m. Opole, strzelecki
technik geodeta	m. Opole
technik handlowiec	brzeski, kluczborski, głubczycki, oleski, k-kozielski, kluczborski, krapkowicki, nyski, m. Opole, prudnicki, strzelecki
technik hotelarstwa	brzeski, k-kozielski, nyski, oleski, m. Opole, opolski, prudnicki
technik informatyk	prudnicki, brzeski, opolski, głubczycki, k-kozielski, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, nyski, oleski, m. Opole, strzelecki
technik logistyk	prudnicki, brzeski, opolski, krapkowicki, namysłowski, nyski, oleski, m. Opole

Zawody uzyskiwane w trakcie nauki w technicach	Powiat
technik mechaniz. rolnictwa	brzeski, oleski, k-kozielski
technik mechatronik	k-kozielski, krapkowicki, nyski, m. Opole, opolski, oleski, strzelecki
technik cyfr.proc. graficznych	opolski
technik obsługi turystycznej	opolski, brzeski, k-kozielski, namysłowski, m. Opole, prudnicki, strzelecki
technik ogrodnik	kluczborski, nyski, opolski
technik rolnik	Kluczborski, głubczycki, prudnicki
technik spedytor	brzeski, k-kozielski, m. Opole
technik techn. drewna	oleski
technik teleinformatyk	m. Opole, oleski
technik techn. żywienia	brzeski, opolski, kluczborski, k-kozielski, namysłowski, nyski, m. Opole, k-kozielski
technik urządz. sanitarnych	głubczycki, nyski
technik usług fryzjerskich	k-kozielski, m. Opole
technik budownictwa	brzeski, prudnicki, k-kozielski, kluczborski, krapkowicki, nyski, m. Opole, głubczycki
technik organiz. usług gastr.	opolski, k-kozielski, kluczborski, namysłowski, m. Opole, prudnicki, strzelecki, brzeski
technik pszczelarz	kluczborski
technik turystyki wiejskiej	kluczborski, k-kozielski
technik pojazdów samochod.	brzeski, k-kozielski, kluczborski, nyski, m. Opole
technik ochrony środow.	prudnicki, m. Opole, brzeski
technik żegl.śródlądowej	k-kozielski
technik tech. chemicznej	k-kozielski

Źródło: Informator o publicznych i niepublicznych szkołach ponadgimnazjalnych województwa opolskiego. Kuratorium Oświaty w Opolu. Opole 2009

Mimo bardzo bogatej oferty kształcenia, absolwenci tych szkół nie podejmują decyzji o rozpoczynaniu pracy zawodowej lecz o dalszym kształceniu się w placówkach szkolnictwa wyższego. Świadczy o tym zauważany w ostatnich latach znaczny wzrost liczby studiujących zarówno w placówkach publicznego jak i niepublicznego sektora edukacji.

Zasadnicze szkoły zawodowe

W zależności od zawodu czas trwania nauki zamyka się w przedziale 2-3 lata. Nauka w placówkach tego typu, upoważnia do uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, a także dalsze kształcenie w dwuletnim uzupełniającym liceum ogólnokształcącym lub trzyletnim technikum uzupełniającym. Ofertą zasadniczych szkół zawodowych województwa opolskiego jest kształcenie w następujących zawodach:

Tabela 5. Przygotowanie zawodowe w zasadniczych szkołach zawodowych w województwie opolskim według powiatów

Zawody w szkołach zawodowych	Powiaty
cukiernik	nyski, strzelecki, m. Opole
ogrodnik	nyski, brzeski, k-kozielski, strzelecki, nyski, oleski, m. Opole
piekarz	nyski, strzelecki, m. Opole, brzeski
pszczelarz	nyski
rolnik	nyski, głubczycki, k-kozielski
rzeźnik-wędliniarz	nyski, strzelecki
kucharz	brzeski, opolski, głubczycki, brzeski, k-kozielski, kluczborski, strzelecki, namysłowski, nyski, oleski, m. Opole
mechanik. poj. Samoch.	brzeski, prudnicki, głubczycki
murarz	brzeski, k-kozielski, nyski, opolski, m. Opole
sprzedawca	brzeski, kluczborski, prudnicki, głubczycki, k-kozielski, kluczborski, krapkowicki, strzelecki, nyski, oleski, opolski, m. Opole
różne zawody	brzeski, nyski, kluczborski oleski, opolski, głubczycki, krapkowicki, brzeski, k-kozielski, namysłowski, m. Opole, strzelecki
elektryk	brzeski, m. Opole
mechanik maszyn i urz.	brzeski, k-kozielski, namysłowski, nyski

Zawody w szkołach zawodowych	Powiaty
operator maszyn i urz.	brzeski, k-kozielski, namysłowski, nyski
sprzedawca	brzeski, opolski, namysłowski
malarz, tapeciarsz	kluczborski, prudnicki, brzeski, k-kozielski, strzelecki, opolski, m. Opole
murarz	prudnicki, k-kozielski, kluczborski, krapkowicki, strzelecki, namysłowski, nyski, opolski, m. Opole
ślusarz	głubczycki, k-kozielski, kluczborski, krapkowicki, namysłowski, nyski, m. Opole, strzelecki
betoniarsz, zbrojarsz	brzeski, strzelecki
posadzkarsz	brzeski
pracownik hotelowy	brzeski
mechanik poj. samoch.	k-kozielski, kluczborski, strzelecki, namysłowski, nyski, oleski, m. Opole
monter mechatronik	k-kozielski, namysłowski, nyski, m. Opole
blacharsz samochodowy	strzelecki, m. Opole
fryzjer	strzelecki, nyski, m. Opole
krawiec	strzelecki
lakiernik	strzelecki
monter inst. sanitarnych	strzelecki, m. Opole
stolarz	strzelecki, nyski, oleski, opolski, m. Opole, strzelecki
elektryk	nyski, m. Opole
monter elektronik	m. Opole
cieśla	m. Opole
dekarz	m. Opole
drukarz	m. Opole
opiekun medyczny	m. Opole

Kształcenie w zasadniczych szkołach zawodowych wymaga aby w trakcie trwania nauki uczyć się odbywał praktyczną naukę zawodu w odpowiadającej profilowi kształcenia jednostce gospodarczej. Tendencją ogólnopolską jest fakt wycofywania się jednostek gospodarczych z prowadzenia praktyk zawodowych co powoduje prawie całkowity brak tzw. kształcenia dualnego. Powoduje to że często absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dysponują bardzo dobrą wiedzą teoretyczną ale słabą jakościowo wiedzą praktyczną. Prawdziwe kwalifikacje zawodowe są w stanie uzyskać dopiero podczas trwania pracy zawodowej pozyskanie której w wielu przypadkach

jest niemożliwe ze względu na brak odpowiedniej praktyki. Staje się to jedną z głównych przyczyn zasilania corocznie przez absolwentów szkół zasadniczych już i tak dużej liczby bezrobotnych.

Szkolnictwo policealne

Czas trwania nauki nie dłuższy jak 2,5 roku. Ukończenie umożliwia osobom posiadającym wykształcenie średnie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Oferta kształcenia na poziomie policealnym w szkołach województwa opolskiego uległa w ostatnich latach znacznemu poszerzeniu ze względu na ujawniające się potrzeby rynku pracy.

Tabela 4. Wykaz zawodów uzyskiwanych w pomaturalnych i policealnych szkołach województwa opolskiego według powiatów w roku szkolnym 2009/2010

Zawód	Powiaty
kelner	nyski
kucharz	nyski, opolski
technik żywienia	nyski
technik rolnik, ogrodnik	kluczborski, opolski, prudnicki, nyski, brzeski, m. Opole
dietetyk	brzeski
opiekun medyczny	brzeski, k-kozielski, m. Opole, prudnicki, głubczycki
opiekunka dziecięca	brzeski, prudnicki
masażysta	brzeski, k-kozielski, prudnicki, m. Opole
technik-kosmetyk	brzeski, m. Opole, prudnicki, k-kozielski, nyski
technik administracji	brzeski, opolski, głubczycki, kluczborski, nyski, m. Opole, oleski, prudnicki, k-kozielski
technik archiwista	brzeski, m. Opole
technik ekonomista	brzeski, nyski, oleski, k-kozielski, krapkowicki, prudnicki, strzelecki, głubczycki, kluczborski
technik handlowiec	brzeski
technik infor. naukowej	brzeski
technik informatyk	brzeski, opolski, kluczborski, namysłowski, nyski, oleski, prudnicki, głubczycki, k-kozielski, m. Opole
technik prac biurowych	brzeski, kluczborski, prudnicki, nyski
technik rachunkowości	brzeski, k-kozielski, oleski, m. Opole, prudnicki, krapkowicki, nyski

Zawód	Powiaty
technik bhp	brzeski, oleski, namysłowski, m. Opole, opolski, k-kozielski, kluczborski, nyski, strzelecki
technik obsługi turyst.	kluczborski, głubczycki, nyski, oleski, m. Opole, prudnicki, brzeski, k-kozielski
technik agrobiznesu	opolski, prudnicki
mechanik-operator poj.	prudnicki, m. Opole
asyst. osoby niepełnospr	głubczycki, oleski, prudnicki, m. Opole
technik logistyk	oleski, nyski, opolski, m. Opole
technik mech. rolnictwa	brzeski
technik hotelarstwa	k-kozielski, nyski, m. Opole, brzeski
technik farmaceutyczny	k-kozielski, nyski, m. Opole, brzeski
opiekun społeczny	k-kozielski, krapkowicki, oleski, prudnicki, głubczycki, kluczborski, m. Opole, nyski
opiekun środowiskowy	kluczborski, namysłowski, oleski, m. Opole, prudnicki
technik org. reklamy	nyski, m. Opole
technik usł. gastronom.	nyski
technik usł. poczt. i finan.	m. Opole
florysta	m. Opole
ratownik medyczny	m. Opole
technik elektr. med.	m. Opole
technik poj. samochod.	m. Opole, prudnicki
technik ochr. środow.	opolski, prudnicki, brzeski
technik ortopeda	prudnicki
technik technl. odzieży	prudnicki
technik rolnik	opolski
terapeuta zajęciowy	głubczycki
technik budownictwa	brzeski, kluczborski, m. Opole
technik mechanik	brzeski, nyski
technik spedytor	k-kozielski, m. Opole
technik ochrony fiz. i mienia	m. Opole
technik archit. krajobrazu	m. Opole

Źródło: Informator o publicznych i niepublicznych szkołach ponadgimnazjalnych województwa opolskiego. Kuratorium Oświaty w Opolu. Opole 2009

Szkolnictwo wyższe

Oferta kształcenia na poziomie wyższym kierowana jest do zainteresowanych zarówno przez placówki państwowego jak i niepaństwowego sektora edukacji. Ten ostatni na stałe wpisał się w opolski rynek edukacyjny kształcąc z roku na rok coraz większą liczbę studentów.

Największymi uczelniami państwowymi województwa opolskiego są dwie uczelnie czyli Uniwersytet Opolski i Politechnika Opolska.

Uniwersytet Opolski jako największa uczelnia na terenie województwa spełnia usługi edukacyjne skierowane do ponad 15 tys. osób kształcących się na 7 wydziałach:

- Ekonomicznym
- Filologicznym
- Historyczno-Pedagogicznym
- Matematyki, Fizyki, Chemii i Informatyki
- Przyrodniczo-Technicznym
- Teologicznym
- Prawa i Administracji

Zajęcia odbywają się zarówno w systemie studiów dziennych jak i zaocznych. W ramach poszczególnych wydziałów Uniwersytet Opolski prowadzi 33 kierunki studiów i ponad 60 specjalności.

Politechnika Opolska

Nauka na tej uczelni prowadzona jest w ramach 6 wydziałów:

- Wydział Budownictwa
- Wydział Inżynierii Produkcji i Logistyki
- Wydział Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki
- Wydział Mechaniczny

- Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii
- Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji

Podobnie jak na Uniwersytecie Opolskim w ramach poszczególnych wydziałów wyodrębnione są specjalności i kierunki studiów kształcące według zainteresowań studiujących.

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji

Największa uczelnia niepubliczna na terenie województwa opolskiego. Kształci ponad 5 tys. studentów w systemie dziennym i zaocznym na kierunkach: zarządzanie (studia I i II stopnia), pedagogika (studia I i II stopnia), administracja, politologia, socjologia, ekonomia, logistyka, informatyka i ekonometria, filologia.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie

Szkoła kształci studentów na 14 kierunkach studiów: ratownictwo medyczne, zdrowie publiczne, informatyka, pielęgniarstwo, architektura i urbanistyka, zarządzanie i inżynieria produkcji, finanse i rachunkowość, filologia, dietetyka i kosmetologia, bezpieczeństwo wewnętrzne, dziennikarstwo, jazz i muzyka estradowa, historia, rolnictwo.

Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa

Pierwsza i jedyna na Opolszczyźnie szkoła wyższa kształcąca kadry medyczne. Szkoła kształci w systemie trzyletnim na kierunkach: pielęgniarstwo, położnictwo, fizjoterapia, zdrowie publiczne, kosmetologia.

Szkoły Wyższe im. Bogdana Jańskiego w Warszawie – Wydział zamiejscowy w Opolu

Jedna z najmłodszych uczelni wyższych na terenie województwa opolskiego. Kształci studentów na dwóch kierunkach: socjologia, gospodarka przestrzenna.

Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu – Wydział zamiejscowy w Opolu

Uczelnia jest uczelnią nową w województwie opolskim. Pierwsi studenci rozpoczęli w niej naukę w roku akademickim 2007/2008. W zamiejscowym ośrodku w Opolu nauka odbywa się w ramach kierunków: administracja, ekonomia, zarządzanie.

Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna w Brzegu

Uczelnia w Brzegu na trwałe wpisała się w środowisko naukowe Opolszczyzny. Dla studiujących na tej uczelni propozycja kształcenia oscyluje wokół kierunków: pedagogika, historia, filologia, ekonomia.

Szkoły dla dorosłych

Kształcenie ustawiczne jest częścią systemu edukacji i jest skierowane do osób, które podejmując naukę traktują ją jako uzupełnienie posiadanego wykształcenia, zdobywanie nowych kwalifikacji, przekwalifikowanie, doskonalenie i aktualizowanie wiedzy ogólnej, oraz przeciwdziałanie pozostaniu bezrobotnym. Czas trwania nauki, zakres programowy oraz pozyskiwane kwalifikacje są identyczne jak w przypadku takich samych szkół kierujących ofertę w stronę młodzieży. W województwie opolskim w roku szkolnym 2009/2010 w powiatach województwa opolskiego naukę na różnym poziomie kształcenia zaoferowały dorosłym 82 placówki szkolne.

Powiaty województwa opolskiego cechuje duża liczba placówek oświatowych. Bogata oferta kształcenia umożliwia każdemu zainteresowanemu pozyskiwanie odpowiednich kwalifikacji na zasadniczym, średnim i wyższym poziomie kształcenia a pracodawcom pozyskanie odpowiedniego kapitału ludzkiego.

Przedstawiona analiza ofert kształcenia w placówkach oświatowych województwa nie jest ofertą sztywną ze względu na fakt, że jest ona ściśle skorelowana z wieloma czynnikami, głównie sytuacją demograficzną i potrzebami rynku pracy. Brak jednak strategicznych prognoz zapotrzebowania na kadry wysokokwalifikowane uniemożliwia dostosowanie aktualnych ofert kształcenia do przyszłych potrzeb dynamicznie rozwijającej się gospodarki.